

Kupili smo antenski sistem

Fotografija koju vidite predstavlja antenski sistem koji ćemo, kada sakupimo još novaca, postaviti na što viši stup. Prošlog petka uplaćen je — pozjamicom koju još uvijek nismo vratili. Izgledi da je vratimo do kraja sljedećeg tjedna sasvim su dobri i valjda ćemo sljedećeg petka javiti kako je krug zatvoren. No, to je tek prvi krug jer do početka turističke sezone moramo kupiti i stup u koji ćemo ugraditi postojeći odašiljač, a na njega postaviti ove nove antene. Time ćemo znatno povećati čujnost Radio-Sibenika. Međutim, to je tek prva faza, ujesen dolaze na red odašiljači na Murteru i u Primoštenu.

Informativni centar Šibenik, ne sjedi skrštenih ruku: pripremamo za 21. travnja u Sportskoj dvorani dobrotvorni koncert kako bismo uz pomoć naših zabavljačkih zvijezda sakupili još koji dinar. U tome nam pomažu: Noema Žuvela, Jadran Marinković, Drago Čulina, Vojo Siljak, Marko Sapunar, Boro Kontić, Drago Putniković, Zdenko Zjačić, Jordanka Grubač, Vinko Matošin, Omer Jureta, Zora Čeko, Ivo Mikulićin, Josip Zorić, Petar Mudronja, Ljiljana Uzunović, Joško Pisa itd.

ŠIBENSKI LIST

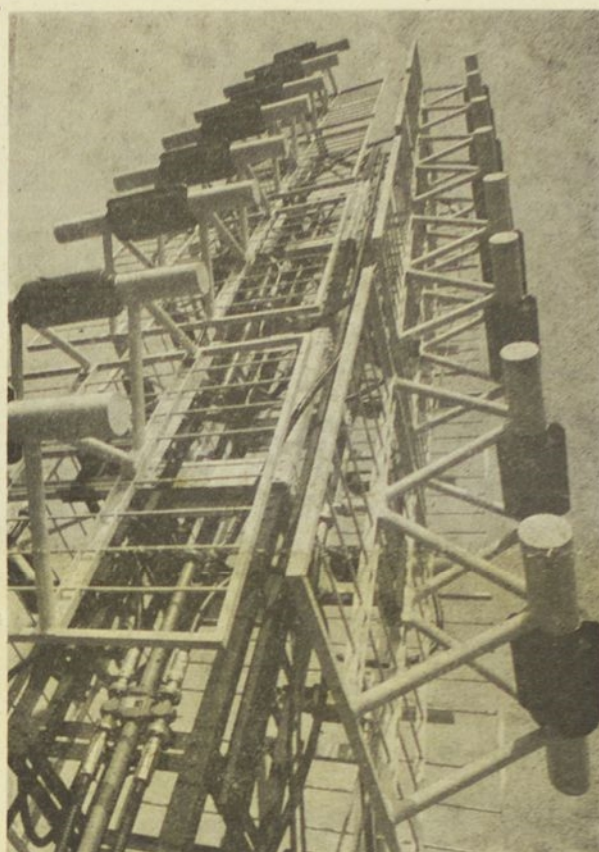
NIKOLIS 00065
"DINODZIS SVET" CD
DIAONDEE. VREDSIE

GLASILO SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPĆINE ŠIBENIK

GOD. XXVIII.
BROJ 1333

IZDAVAČ: INFORMATIVNI CENTAR
Šibenik, 8. travnja 1989.

CIJENA
2000 DIN

AKTUALNA TEMA

Može li obala bez automobila?

Marko Slavica, volonterski predsjednik Općinskog savjeta za sigurnost prometa, nada se da će od ove godine Obala pod novi »režim«. Kakav, i, na kraju, koliko funkcionalan, vidjet ćemo. Kako sam zaključio, ako to uspije, razmišlja se i o zabrani prometa već od travnja pa do posezone. U objema opcijama isključeno je, naravno, svako parkiranje

U posljednjih osam godina, otkako je osnovan Općinski savjet za sigurnost prometa, niti jedna godina nije prošla a da Obala i promet na njoj nisu isticali kao »prioritetni problemi«, koje smo (su?) u skladu sa starom i kroničnom težnjom, da pred drugima ispadnemo bolji no što jesmo, rješavali tek parcijalno (pa prema tome i bezuspješno): samo za vrijeme trajanja Festivala. Dosta je toga i Marku Slavici, predsjedniku Savjeta, jer mu je već odavno jasno da je Savjet kojemu predsjedava, na kraju ispao osnovan samo zbog toga da umjesto profesionalaca obavlja (ne)obavljene poslove vođenja grada i njegove vrlo trajljave civilizacijske razine.

(Stranica 8.)

VELIKA NAGRADNA IGRA „ŠIBENSKOG LISTA“ I „VINOPLODA“ ŠIBENIK

(Stranica 16.)

IZMEĐU
DVA
BROJA

DELEGATSKI OPORTUNIZAM

U naravi je svakog čovjeka da se želi prikazati hrabriji i odlučnijim negoli što doista jest. Zapravo, slika o sebi što je svatko od nas rezervira za svijet oko sebe, odraz je onoga što bismo možda htjeli, a objektivno ne možemo biti. Otud toliki raskorak između onoga što verbalno zagovaramo i praktično činimo.

S iste strane dolazi i takozvani delegatski oportunizam. Kao predstavnici volje »naroda« delegati u našem društveno-političkom sistemu imaju izuzetno odgovornu i tešku zadaću. Prije svega, dužnost im je da dosljedno prenose glas onih koji su ih izabrali, ali i da se za svo

ju ideju, prijedlog, zahtjev u delegatskoj skupštini izbore. Međutim, onaj tko je samo nekoliko puta bio prisutan na skupštinskim zasjedanjima, znade dobro da se za odborničku govornicu češće izlazi po vlastitom impulsu nego onom »baznom« i da se ondje mnogo više vremena gubi na sporadična, marginalna (iako nesumnjivo životna) pitanja negoli na teme formulirane dnevnim redom. No, nije sve zlo u tomu što se odbornici vole »neformalno raspraviti«, naprotiv, svaka je sugestija dobro došla bez obzira uklapa li se u sadržaj dogovorenog skupštinskog vijećanja. Nevolja je u tomu što delegati radije pričaju

u kuloarima, na hodnicima, u »kružnicama«, i inim mjestima koja su za sve samo ne za takve diskusije. A kada imaju priliku da javno, pred svojim »suborcima«, drugovima na istom zadatku, iznesu i argumentiraju svoje mišljenje, oni na prosto zašute. Zadnje skupštinsko zasjedanje samo je još jedan dokaz takvoj tvrdnji. Zajednička sjednica s petnaestak izvještaja o godišnjem radu organa općinske uprave protekla bi u pukom iščekivanju dnevnog reda da nije bilo delegatskih pitanja koje je svatko donio sa sobom, kao dug prema svojoj delegaciji. Čak ni izvještaj u Šibeniku toliko puta osporavane, napadane i kri

vom (za koješta) proglašavane Inspekcije, nije uspio pobuditi veće odborničko zanimanje. Bez sumnje, indikativan podatak. Naravno, nije riječ o tomu da se Inspekciji danas više nema što zamjeriti, dapače, za prigovore bi se uvijek našlo povoda ali, ovaj, odbornici bi radije da odšute. O čemu je riječ? Zašto se jednogodišnji učinak ovog općinskog organa čiji su potezi nekoliko godina zaredom prenosili »neugodan glas« o Šibeniku širom naše domaćine, odbornicima odjednom ne čini ni provokativnim ni zanimljivim? Naravno, sada bi delegati radije razgovarali o izvještaju komiteta za komunalne poslove (nesumnjivo podjednako značajnom u šibenskim prilikama), ali eto baš se dogodilo da nema izvještaja za spomenuti izvještaj, pa se on skida s dnevnog reda. Baš mislim kako bi to bila vatrena diskusija da je izvještaj bio prisutan! Po prilici kao i ona o inspekcijском delanju, koja će se, po starim uzancama nastaviti na nekom drugom, manje službenom mjestu, i to u duhu krajnje radikalnih pa i kritizerskih opaski...

D. BLAZEVIĆ

Na govornici: Mirko Radak, predsjednik
Sekcije za društveno informiranje Općinske
konferencije SSRN Šibenik

Bez pomoći nema planiranog razvoja

M. Radak

Untoč višegodišnjim lošim iskustvima, i u vremenima koja predstoje od sekcijaskog rada u Socijalističkom savezu očekuje se mnogo. Kvalitetniji, angažiraniji i operativniji rad kao osnovni uvjet za valjano artikuliranje interesa radnih ljudi i građana i promicanje kroz sistem njihovih najrazličitijih zahtjeva. Iako i do sada među najaktivnijima, očekuje se to i od Sekcije za društveno informiranje. Predsjednik tog tijela Općinske konferencije SSRN Mirko Radak (dopisnik »Večernjih novosti« iz Dalmacije) na početku razgovora podsjeća:

— U cjelini, informativni sistem u šibenskoj komuni nema naročito dugu i bogatu tradiciju, za razliku od nekih drugih dalmatinskih sredina. To, međutim, nikako ne bi smio biti razlog za često mačehinski odnos prema institucijama informativne djelatnosti. Nesporno, veoma veliki značaj sredstava masovnog komuniciranja upućuje na ozbiljne obaveze svih društvenih činilaca ta kav odnos promjene. Svakako, posebno mislim na materijalnu pomoć udruženog rada bez koje željenog i planiranog razvoja jednostavno ne može biti.

● Odnos ipak, nije uvijek bio mačehinski. — Istina. Napravljen je ozbiljan korak u osiguravanju prostornih i dijelom tehničkih uvjeta za rad »Radio-Šibenika« i »Šibenskog lista«, dakle, »Informativnog centra«, kao značajnog segmenta ukupnog sistema informiranja na ovom području. No, na tome se ne smije stati. Nužno je i dalje jačati kadrovsku, materijalnu i tehničku bazu općinske informativne kuće.

● Aktualno društveno, političko i ekonomsko stanje u zemlji dodatno potencira važnost informiranja!

— I te kako. U vremenu kada se okrećemo tržišnom privrednom i demokraciji, društvo u cjelini pa i udruženi rad mora imati izuzetan interes za ovu djelatnost, njen položaj i sposobnost da pruži istinitu i pravodobnu informaciju. Sada, prema sredstvima informiranja odnose se, rekao bih, s neprimjerenim pozorenjem.

● U šibenskim okvirima trenutak je da se okrenemo posebno »Informativnom cen-

tru«, i to s obzirom na društveni trenutak i perspektivu društveno-političkog i ekonomskog razvoja.

— Udruženi rad ove općine bilježi veoma dobre poslovne rezultate, a možemo očekivati da će tako biti i ubuduće. Dio sredstava treba usmjeriti u informativnu djelatnost. Uvjeran sam da to ne bi značajnije opteretilo udruženi rad, samo uz to biće moguće ostvariti razvojne planove »Informativnog centra« za koje mislim da su izuzetno kvalitetni. Koliko znam, za sada pruža se uglavnom deklarativna podrška, a njome nije moguće kupiti i postaviti novi antenski sistem Radio-Šibenika. Za to što se krajnje nepravdom ponašamo prema onim stanovnicima naše općine koji nisu u prilici da slušaju radijski program, odgovorni smo svi.

● Tko bi, duže Radak, po vašem mišljenju morao pružiti najveću pomoć?

— Uz nekoliko većih šibenskih privrednih sistema, posebno turističkih privreda, koja mora pronaći svoj interes, kako su to učinili turistički radnici duž jadranske obale. Reklamiranjem usluge koje pružaju na najbolji bi se način približili domaćem i stranom gostu. Od društveno-političkih organizacija i drugih društvenih subjekata očekujem da u tom pravcu prosvjeduju kod udruženog rada.

● Gdje je u svemu tome Sekcija? Poduzima li nešto?

— Činimo ono što moramo. Za koji dan sjednica Sekcije će, gotovo u cijelosti biti posvećena novim programskim i uređivačkim koncepcijama »Radio-Šibenika« i »Šibenskog lista«. Sa stavom Sekcije, za koji ne sumnjam da će biti bezrezervna podrška nastojanjima Privremenog organa i zaposlenih u »Informativnom centru«, upoznat ćemo rukovodstvo Općinske konferencije SSRN. Na kraju bih još istakao i upozorio: u transformaciji samoupravnog interesnog organiziranja »Informativni centar« mora dobiti primjereno mjesto u sistemu razmjene rada i sredstava, ili »Radio-Šibenika« i »Šibenskog lista« neće biti.

M. SEKULIĆ

Sitnozor događanja

Bez ergele limenih konja

Dozvoliti parkiranje automobila na obali ili ne? — pitanje je (za)sad bez odgovora. Zapravo, postoje dva dijagonalno suprotna mišljenja o tome. Podjednako među građanima i njihovim čelnicima.

Pa, parkiranje na obali — da ili ne? Bilo je i Izvršno vijeće Skupštine općine oko toga podijeljeno, pa je odlučilo da se to pitanje još izuči, premda nije novo, a ni nepoznato.

Preostaje nam da sačekamo i vidimo što će donijeti te novo »izučavanje«. U intermeu evo nekih razmišljanja.

● Bilo bi, bez sumnje, divno, posebno ljeti, doživljavati obalu bez ergele limenih konja, ali s mnogo više najrazličitijih sadržaja na potezu od »Turista« do ribarnice, pa i dalje uz Dolac sve do »Krke«.

● U postojećim okolnostima, međutim, teško da to možemo priuštiti, a ponajmanje se to može ostvariti na prošlogodišnji način, sa zabranom i — propusnicama. Zapravo, ne može se biti... znate već kakav.

● Preveliki je luksuz, zatim, u današnjim parkirališnim (ne)prilikama odreći se i najmanje mogućnosti za ublažavanje tog gradskog problema, a posebno ljeti. Ljepote su želje, naime, nešto sasvim drugo od života, a taj život nameće potrebu brige za suvremene konje, a ne možemo se pohvaliti s dosad iskazanom.

Pro i kontra automobila na obali još ima. Samo protiv, međutim, može se biti prema (dosašnjem) stanju, pa njega treba eliminirati. Za njegovo opisivavanje suviše je trošiti riječi i (skupi) novinski papir, a vjerujemo da nema ni nesuglasja.

Zbog postojećeg stanja na obali, zapravo, najgore bi rješenje bilo predugačko »izučavanje« problema i traženje odgovora na pitanje, automobili — da ili ne? Reda, naime, treba biti, s automobilima ili bez njih, svejedno, a njega danas manjka i ne samo u tom dijelu grada.

Tu smo gdje smo, a naći ćemo se i u tejoj situaciji ako budemo i dalje mislili da zabranama i kaznama možemo rješavati probleme poput parkirališnih koji se sve više zaoštravaju. Treba, zapravo, napokon prionuti njihovom rješavanju. Strpljivo, korak po korak, a ne se ponašati poput noja.

Nije nam poznato, uostalom, da je taj problem u svoj ošttrini i težini ikada u zadnja dva desetljeća bio na dnevnim redu nekog općinskog organa. Dotican je povremeno i periferno, pa su takvi i postignuti rezultati.

O. JURETA

Uz 48. godišnjicu travanjskog rata i raspada Kraljevine Jugoslavije

Sistem najokrutnije okupacije

Piše: Jakov
VUČENOVIĆ

Adolf Hitler je, zbog poznatih martovskih demonstracija koje su bile djelo komunista, odlučio da »kazni Beograd i srpsku izdajničku kliku« i o tome obavijestio ambasadora Italije, Mađarske i Bugarske tražeći da i njihove zemlje sudjeluju u agresiji. Do udruženog napada došlo je 6. travnja 1941. i Kraljevina Jugoslavija, u kojoj u toku 22-godišnjeg djelovanja nije ostvaren vjekovni san naših naroda i narodnosti da budu ravnopravni, poslije 12 dana doživjela je slom. Da bi zadovoljila svoje interese i interese svojih satelita Njemačka je odmah pristupila podjeli Jugoslavije između zemalja — agresora. Okupatori su tako postupili u skladu s devizom »podijeli pa vladaj«, a u sklopu nje paralelno se realizirala i poznata parola »zavadi pa vladaj«.

Gesto »zavadi pa vladaj« počivalo je na zaoštrenim međunarodnim, klasnim i vjerskim suprotnostima. Neriješeno nacionalno pitanje u Jugoslaviji okupatori su iskoristili za podgriježavanje nacionalne mržnje, oživljavanje nacionalističkih strasti i izazivanje bratoubilačkog rata. Neprijatelji su našli oslonac prije svega kod pripadnika svojih nacionalnih manjina, posebno Nijemci i Mađari, te profesionalnim buržoaskim krugovima i unaprijed razvijenoj »petoj koloni«. Sa stajališta dugoročnih ciljeva naci-fašizma sudbina svih naroda i narodnosti Jugoslavije bila je krajnje neizvjesna, a za mnoge (Slovence, Makedonce, Jevreje, Rome...) doveden je u pitanje i njihov opstanak. Nijemci su poduzeli aktivnosti da što prije denacionaliziraju i ponijemce slovensko stanovništvo na područjima koja su bila pripojena Trećem rajhu i gdje je bila uvedena posebna njemačka civilna uprava. Na ulicama Maribora pojavio se proglas »Ti nisi Slovenec, ti ćeš postati punokrvni Nijemac«. Raspuštena su bila sva slovenska društva, spaljene slovenske knjige, a u školama se nastava izvodila na njemačkom jeziku. Intenzivno se provodila akcija ponjemačavanja stanovništva, u prvom redu djece, i to su bili najteži trenuci u povijesti slovenskog naroda.

Njemačke i ustaške vlasti su na teritoriju tzv. NDH, koja je kao kvasilinska tvorevina uz suglasnost i neposrednu pomoć Njemačke proglašena 10. travnja 1941. u Zagrebu, naredile obilježavanje Jevreja, a mnogi od njih su ovedeni na prisilni rad i u logore smrti. Došlo je do užasnog terora i ustaških progona preko 600.000 Srba koje je, prema direktni ustaške i okupatorske vlade, trebalo likvidirati. Oko 200.000 Srba i to pretežno djece bilo je nasilno prevedeno u katoličku vjeru, a u mnogim mjestima se kontinuirano radilo ne samo na njihovoj likvidaciji nego i na proganjanju u Srbiju. Mađarske vlasti su slično postupale sa Srbima, Jevrejima i Romima u svojoj okupiranoj zoni. Zabrano je bilo štampanje listova na materinskom jeziku, bile su zatvorene »domaće« škole i uvedena nastava na mađarskom jeziku. Okupatori su se u Vojvodini oslanjali na mađarske nacionaliste i oko 120.000 banatskih fašista, Švaba — »folksdojčera«.

Teška situacija bila je i u Srbiji koja je za Nijemce bila neprijateljska i silom pokorena zemlja. Svi vojni obveznici u Srbiji bili su svrstani u red ratnih zarobljenika i mnogi upućeni u zarobljeničke logore. Njemačke vlasti su na teritoriju Srbije (u granicama prije 1912.) izgradile svoj okupacioni sistem i uspostavile privrednu kontrolu na tom području kao i na dijelu Kosova (područje Trepcu i Kosovske — danas Titove Mitrovice) zbog bogatstva olovom i cinkom. U Njemačku je bilo ovedeno 11.000 radnika, a u Srbiju je, bježeći od uništenja, pristiglo 85.000 izbjeglica iz drugih krajeva zemlje. U Srbiji se razvijala četništvo, oružani odred londonske emigrantske vlade, koji vode okrutnu borbu protiv partizanskih jedinica i suradnju s okupatorskom vlasti. Četničke formacije u drugim dijelovima zemlje su činile zvjerska zlodjela i nad civilnim stanovništvom. Bugarski okupatori su u Makedoniji provodili antisrpsku politiku, iseljavali srpsko stanovništvo i crnogorske porodice i provodili denacionalizaciju makedonskog naroda. Makedoncima je promijenjeno državljanstvo što je svaki građanin morao uz potpis da primi na znanje. U skladu s takvom politikom ime Makedonac je stavljeno van zakona,

a u školama i administraciji bio je uveden bugarski jezik. Propagandno-obrazovni program realizirali su bugarski profesori, učitelji, činovnici i svećenici. Mnogo se u Makedoniji angažirala bugarska pravoslavna crkva i novorođenčad su dobivala isključivo bugarska imena. Bila je izvršena i zamjena dinara za lev pa je makedonski narod pored niza represalija bio i ekonomski teško pogođen.

Talijani su osim velikog dijela Slovenije zbog posebnih interesa sebi pripojili i dio teritorija tzv. NDH (dio Gorskog kotara i Hrvatskog primorja, te Dalmaciju od Zadra do Splita i jadranske otoke, osim Paga, Brača i Hvara). Na tim područjima oni su uspostavili svoju vlast, administraciju i upotrebu svog jezika i zabranili svaku nacionalnu djelatnost. Na Kosovu i Metohiji, koji su kao i Zapadna Makedonija bili pripojeni »Velikoj Albaniji«, a ova talijanskoj kruni, Talijani su podgrijavali albanske nacionaliste i huškali ih protiv srpskog i crnogorskog stanovništva. ALBANSKI NACIONALISTI SU JOS U TOKU TRAVANJSKOG RATA OTPOČELI NAPADE NA SRPSKI I CRNOGORSKI ŽIVALI I PROVODILI KONTINUIRANU PLJACKU I PALJEVINU NJIHOVE IMOVINE.

U tako složnim uvjetima, kada je došlo do euforije nacionalističkih divljanja, KPJ s Titom na čelu jedina je ostala vjerna svom narodu i povelja ga u odlučan boj. Svi naši narodi i narodnosti su, pod vodstvom Tita i Partije, uspjeli osloboditi zemlju od okupatora i domaćih izdajica, osigurati ekonomsko-političko i socijalno oslobađanje, stvoriti novu vlast i Jugoslaviju na federativnom principu. Ravnopravnost svih naroda i narodnosti u našoj samoupravnoj zajednici i bratstvo i jedinstvo u NOR-u temelji su naše sloge i garancija naše budućnosti. A 1941. i sistem najokrutnije okupacije trebaju biti opomena vjerna. Unutrašnjem neprijatelju koji i danas crpi razbijačku taktiku iz mračne prošlosti i koji treba shvatiti da nema šansu da »prođe«, i našim radnim ljudima i građanima koji s takvim neprijateljskim elementima i snagama trebaju najenergичnije obračunati. Sve u interesu zajedničke sreće svih naših naroda i narodnosti. A oni mogu biti sretni samo ako su — složni!

Koliko šibenska privreda
izdaja za nerazvijene

VREĆA BEZ DNA

Piše: Ratko
TEDLING

Najblaže rečeno problem nerazvijenosti zasluhuje danas, ako ništa drugo onda temeljito preispitivanje. To zbog podataka prema kojima privreda zemlje dnevno izdaje za nerazvijene milijun dolara i da se godišnje u Fond federacije slije 1,56 posto društvenog proizvoda privrede.

Sasvim je sigurno da se u godinama koje su za nama zamisli fonda nisu ostvarivale, da je uglavnom sve završavalo na izravnom izdavanju sredstava društveno-političkim zajednicama u nerazvijenim republikama i pokrajinama, a zajednička ulaganja svela su se na primjere koji se mogu pobrojiti na prste. Također u nerazvijenim dijelovima zemlje društveno-političke zajednice koje su distribuirale prikupljena sredstva nisu ih kanalizirali prema privrednim aktivnostima, nego su njima građeni objekti društvene nadgradnje ili su pak korištena za pokrivanje budžetskih rashoda.

Jedno od pitanja koje se također postavlja je obaveza plaćanja za nerazvijene i pod uvjetom da se posluje s gubitkom. U vrijeme velike inflacije, gubitaka, pada standarda, nezaposlenosti i svega ostalog što nas prati posljednjih nekoliko godina bilo bi krajnje vrijeme preispitati kriterije nerazvijenosti.

Koliko šibenska privreda izdaje za nerazvijene i što je od mogućnosti ulaganja dijela tih sredstava iskoristila u protekloj godini?

Prema podacima Službe društvenog knjigovodstva, prošlogodišnja obaveza šibenske privrede Fondu federacije za kreditiranje brzog razvoja privredno nedovoljno razvijenih republika i pokrajina iznosila su nešto više od 15 milijardi dinara. Iznosi uplaćenih sredstava variraju s obzirom na veličinu organizacije i stope koje su za pojedine djelatnosti utvrđene u različitim postocima. Postoci se obračunavaju na ostvareni dohodak i sredstva amortizacije i to kao mjesečna akontacija koja se usklađuje na kraju godine nakon što se donesu zaključni računi.

U ukupnim obavezama koje opterećuju privredu i sredstva za nerazvijene postaju značajna stavka koja umanjuje akumulaciju, tekuću likvidnost, a da ne govorimo o tomu kako se iz godine u godinu povećavaju umjesto smanjuju. Lanjske obaveze šibenske privrede u kojima sudjeluju i sredstva za nerazvijene iznosila su čak 154 milijarde dinara a njihov porast je bio 17 posto.

Od djelatnosti u našoj općini najveću stopu izdavanja za fond federacije ima elektroprivreda, zatim prerada aluminijske, a nešto niže stope imaju proizvodnja aluminijske, ferolegura, odnosno nemetalnih minerala. Od ukupno prikupljenih sredstava Fonda federacije 27 posto se izdaje na poseban račun nedovoljno razvijenih dijelova republike.

Problem rješavanja brzog razvoja nerazvijenih pokušao se odredbama fonda usmjeriti i na zajednička ulaganja u privredne pogone pa se u dijelu koji se odnosi na sredstva nerazvijenih dijelova republika 60 posto sredstava može udružiti dok je preostalih 40 posto kredit koji se izravno ustupa društveno-političkim zajednicama. Kod Kosova je taj omjer smanjen na 50 prema 50 posto.

Jedini koji su iskoristili mogućnost zajedničkog ulaganja jesu razinski privrednici. Lani je sa »Feronikom« iz Prištine, odnosno Glogovca udruženo 3 milijarde i 400 milijuna dinara i na osnovi tog dogovora »Elemes« je dobio posao u Poljskoj. Planira se također ulaganje »Elemesa« i RO »Ela« iz Prištine od 5 milijardi u izgradnju pogona za proizvodnju aluminijskih konstrukcija. »Elemes« nudi tehnologiju dok bi partner s Kosova trebao osigurati tržište. Inače Zivko Lazinica, član Poslovnog odbora SOUR-a »B. Kidrič« zadužen za razvoj, misli da bi se ta sredstva trebala izdvojiti na osnovi 100 postotnog udruživanja, a ne da se daju društveno-političkoj zajednici kao budžetski prihod.

Ostali u šibenskoj privredi uglavnom misle da je izdavanje za nerazvijene veliko ali da ne mogu utjecati na smanjenje. Filip Vukičević direktor Tvornice elektroda i ferolegura koja je lani za nerazvijene platila 2 milijarde dinara kaže da imaju previše drugih briga da bi još gurali druge ka zajedničkom ulaganju. Bilo je ideja da se zajednički ulaže u rudnike Bosanske Krupe iz kojih TEF dijelom dobiva manganovu rudu ali su se one rasplinule zbog nezainteresiranosti partnera.

Brodari mogu prema propisima 50 posto sredstava koje inače izdaju za nerazvijene koristiti za vlastite investicije, ukoliko grade brodove u domaćim brodogradilištima. Vitomir Juraga, direktor »Slobodne plovidbe« koja je lani platila za nerazvijene milijardu i 400 milijuna dinara kaže da se takvom mogućnosti ne koriste, jer se graditi brodove za dinare ne isplati. Naravno zbog izuzetno velikih kamatnih stopa. Stoga daju novce i šute.

»Luka« je platila 275 milijuna, »Poloplast« 284, Ugostiteljstvo bivšeg SOUR-a »Šibenka« 614 milijuna i tako redom...

Naravno da i o izdavanju za nerazvijene postoje kao i o mnogim aktualnim problemima različita mišljenja. Nažalost, ona nas više razdvajaju negoli spajaju i postaju još jedan razlog radničkog nezadovoljstva. Stoga još jednom ponavljamo misao s početka, nova bi vlada kao što se i najavljuje trebala izučiti problem nerazvijenih i ponuditi nova, kvalitetnija rješenja.

»VODOVOD«

UVOZNI UGLJEN „DONOSI“ VODU

Za 70 dana na Krki će biti instalirani brzi filteri na aktivni ugljen pomoću kojih će šibenska općina dobiti dodatnih 200 litara vode u sekundi prijeko potrebnih da bi se ovoga ljeta prevladale posljedice dugotrajne i do sada nezapamćene suše. Na taj način u sezoni ćemo raspolagati s otprilike istom količinom vode od 600 sekundnih litara i biti pošteđeni drastičnijih redukcija.

Taj posao RO »Vodovod« je po sistemu »ključ u ruke« povjerila Industrijsko projektnom zavodu iz Zagreba, a koštati će 320 milijardi starih dinara. Sredstva su najvećim dijelom osigurana dvomjesečnom pozajmicom kod »Jadranske banke« koja će biti vraćena iz povećane cijene vode namijenjene razvoju vodoopskrbe, a računa se i na sredstva od Izvršnog vijeća Sabora. Bez obzira na to što su brzi pročišćavači vrlo skup projekt to je bilo jedino moguće rješenje šibenske vodoopskrbene situacije u kratkom razdoblju. Osim toga, brzi filteri za koje će u tri ljetna mjeseca trebati nabaviti 27 tona aktivnog ugljena iz uvoza, budući da su prenosivi, moći će se koristiti i kasnije u sličnim prilikama.

I to je sve što se o tomu može saznati u RO »Vodovod«. Možda je za građanstvo ova suhoparna proširena informacija dovoljna, a možda i nije jer smo se vodom protekle zime opekli nekoliko puta. Zato ćemo joj dodati

još neke podatke i postaviti nekoliko pitanja na koja nismo dobili odgovore ili nas pak nisu zadovoljili. Ipak se radi o vodi.

Raspitujući se, među ostalima, i u Republičkom komitetu za vodoprivredu u Zagrebu, šibenčani će biti najvjerojatnije prvi koji će piti brzo pročišćenu površinsku riječnu vodu. Kažemo najvjerojatnije jer, prema njihovim saznanjima, takav slučaj u našoj zemlji još nije poznat! Nešto slično napravili su Zagrežani prije nekoliko godina kada su brze filtere na aktivni ugljen ugradili na crpnom bunaru Sašnjak u to vrijeme nakratko zagađenom. Dakle, pročišćavana je voda iz kaptiranog bunara, a ne površinska kao što će biti na Krki. Da li će s obzirom na sva zagađenja koja Krkom stižu od Knina i Drniša voda biti pitka. Jer osim što je treba biti dovoljno, ona mora biti kvalitetna.

Premda RO »Vodovod« može samostalno odlučiti kome povjeriti posao pitamo se i pak, zašto nije raspisan natječaj na temelju kojega bi se odabrao najpovoljniji i najstručniji izvođač. U Jugoslaviji, vjerujemo, postoji barem još pet specijaliziranih organizacija sposobnih za takav zadatak. Da li je dugogodišnja suradnja dovoljna da »Vodovod« i za ovaj projekt izabere zagrebački IPZ? Iako su filteri za brzo pročišćavanje vode privremeno rješenje i navodno neće bitnije naru-

šiti prirodni ambijent Nacionalnog parka »Krka« i za njihovo postavljanje potrebne su određene zakonom propisane suglasnosti i uvjeti nadležnih republičkih organa.

Joško Maričić, direktor »Vodovoda«, poziva se na propise o gradnji objekata i o elementarnim nepogodama. S obzirom na privremenu uređaja i na hitnost intervencije spomenuti uvjeti i suglasnosti su u ovom trenutku u drugom planu. Vesna Jelić Mück, ing. arhitekture u Republičkom komitetu za građevinarstvo, stambene i komunalne poslove i zaštitu okoline napominje da svaka gradnja ili druga aktivnost u granicama Nacionalnog parka zahtijeva izdavanje uvjeta uređenja prostora, ali da nikakav zahtjev od »Vodovoda« nisu primili u povodu postavljanja brzih filtera. Slično kažu i u Republičkom zavodu za zaštitu prirode. Ni njima zahtjev nije stigao, a ing. Ivo Bralić usmeno je upoznao sa šibenskim projektom. Prema njegovim riječima suglasnosti se u ovakvim iznimnim situacijama mogu tražiti paralelno s radovima.

Poznavajući proceduru izdavanja tih papira filteri će na Krki proraditi, ali kako sada stvari stoje ilegalno ili bespravno kako hoćete. Voda neće moći biti puštena u vodovod bez odobrenja Republičke sanitarne inspekcije.

M. RADIC

Refleksi tjedna

„KOME OPANCI, A KOME OBOJCI“

Piše: Petar GARDIJAN

Staro je pravilo da se u ekonomiji ništa ne događa ni slučajno, ni »preko noći«. Za privrednu reformu ne postoji rješenje po principu »jednokratnog reza«. Reforma je proces koji iziskuje određeno, programirano vrijeme.

Savezna vlada do danas nije objelodanila cjelovit program mjera za provođenje reforme. Ovih dana ona je najavila što želi mijenjati u nedavno usvojenim privredno sistemskim zakonima. Jedna od tih promjena je oslobađanje poduzeća od utjecaja društveno-političkih zajednica u poslovanju pa i onda kada poduzeća zapadnu u krizu — gubitke u poslovanju, nelikvidnost, poremećene odnose i drugo. Namjera je vlade da poduzeća postanu samostalni pravni i privredni subjekti koji samostalno i odgovorno odlučuju o poslovnoj i razvojnoj politici poduzeća a za posljedice samostalno odgovaraju. »Izvolite povećati osobne dohotke koje ostvarujete na tržištu, ... ako imate dohodak — a mi vam novac ne damo, jer ga nemamo« izjavio je Ante Marković na skupu privrednika.

Za naše navike i ovo vrijeme rekao bi narod: »Odnio vrag šalu«.

Čitaocima ovog lista možda ne bi bila interesantna pitanja: što s gubitcima, nelikvidnostima, sukobljajima i drugima da ih nema i u našoj sredini. Kako su oni stalno prisutni to zaslužuju pažnju ovog lista. Navoditi današnje gubitke, nelikvidnosti, sukobljaje i druge ne bi bilo korektno samo zato što im se to dogodilo u ovom trenutku a ne spomenuti i dojučerašnje koji su progutali znatna društvena sredstva dok su stali (ako su stali) na »vlastite noge«. I da-

našnji poslovno neuspješni će se po uzoru na dojučerašnje pred društvom pojaviti za: financijska (povratna ili nepovratna) sredstva, kadrovsku pomoć te društveno-političku podršku. Vlada predlaže brisanje propisa koji reguliraju ulogu društveno-političke zajednice u poslovanju poduzeća, čime ona, i kada zapadnu u nepravilne, dolaze pod utjecaj inspeksijskih i sudskih propisa.

Za poduzeća ove promjene donose po onoj narodnoj »Kome opanci a kome obojci«. Oslobađanje poduzeća i ljudi da odgovorno rade svoj posao, da se na tržištu preko svojih proizvoda i usluga potvrđuju, da od države ne mogu tražiti privilegije i pomoći, predstavlja osnovni preduvjet dugoročnog izlaska iz krize u koju smo zapali, odnosno, uvjet za priključak među svijet razvijenih.

Među prve posljedice oslobađanja poduzeća od tutstva države spadaju stagnacija i veća nezaposlenost. U drugoj fazi očekuje se oživljavanje privrede i otvaranje novih radnih mjesta. Problem nezaposlenosti kao i tehnološkog viška zaposlenih već dugo kuca na vrata većine jugoslavenskih općina i naše. Budući da nezaposlenost i siromaštvo idu »pod ruku« onda pred tim se ne bi smjelo čekati skrštenih ruku. Socijalni programi se nameću kao nužda već danas kako nas ne bi tješila armenska poslovica: »Oče, kako dugo ćemo još trpjeti ovakvo siromaštvo? Četrdeset dana. A onda? Naviknut ćemo se«.

Dokad će šibensku luku zagađivati sve
i svašta (II)

NAD SUDBINOM

NEMA KORISTI

PLAKATI

Dr. Vera Žutić iz Instituta »Ruđer Bošković« upozorava i na veliku mikrobiološku zagađenost šibenske luke što je kod neriješenog pitanja otpadnih voda sasvim i razumljivo. Naravno, to je ugrožena obala na Martinskoj gdje je količina fekalnih bakterija daleko iznad dozvoljene pa bi, kaže, trebalo u potpunosti zabraniti kupanje na tom dijelu, a tek bi trebalo ispitati školjke koje rastu na tom području!

Pojačano cvjetanje mora, koje se objašnjava meteorološkim kretanjima, već je primijećeno na nekim područjima uz jadransku obalu, a ukoliko proljeće bude bogato kišom stručnjaci najavljuju da će ta pojava biti još intenzivnija! Međutim, osim klimatskih faktora cvjetanje mora, vele stručnjaci, izazivaju i velika zagađenja nitritnim i fosfatnim solima koja dospijevaju u more iz nepročišćenih industrijskih i komunalnih voda.

A šibenska luka je upravo kad su u pitanju takva zagađenja najugroženija pa se ne bismo trebali iznenaditi ako nas ta neugodna pojava »uveseli« ovog ljeta. Tu mogućnost predviđaju i znanstvenici iz Instituta za oceanografiju i ribarstvo iz Splita i zagrebačkog »Ruđera Boškovića« koji već dugo ispituju kvalitetu mora na našem području.

— Šibenska luka prirodno je predodređena za pojačanu biološku produkciju svih vr-

sta pa tako i algi koje izazivaju cvjetanje mora — kaže Jozo Dujmov iz Instituta za oceanografiju. Međutim, zbog izrazitog zagađenja koje u luci stvaraju sve vrste otpadnih voda, koje donose i velike količine nitritnih i dušičnih soli, ta produkcija se umnogome povećava i to na taj način da pogoduje brzom razmnožavanju algi, koje jednako kao i biljke na kopnu crpe hranjive sastojke upravo iz tih tvari i napreduju.

To može dovesti do cvjetanja mora naročito kod pogodnih klimatskih uvjeta, i do jednog vrlo ozbiljnog problema. Naime, velik broj algi troši kisik što može izazvati odumiranje ostalih životinjskih vrsta kao što su školjke i ribe. Ta pojava u drastičnom obliku u šibenskoj luci nije primijećena ali, evo, i naše posljednje ispitivanje pokazuje da se raznolikost biljnih i životinjskih vrsta u šibenskom zaljevu uvelike smanjila da je došlo do ekspanzije algi.

Plodno tlo za bujanje algi, osim industrijskih otpadnih voda i otpadnih voda iz gradske kanalizacije, koje dolaze direktno u šibensku luku, stvara i fosfatna prašina koja se oslobađa kod pretovara fosfata i dospijeva u more, barem tako tvrdi dr. Vera Žutić iz Instituta »Ruđer Bošković«.

— Kada se govori o zagađenju mora koje izaziva poremećaj biološke ravnoteže u šibenskoj luci nije zanemarivo niti zagađenje fosfatnom prašinom iz koje se oslobađa aktivni fosfor kojeg alge vrlo lako apsorbiraju kao hranjivu tvar i to uvelike pospešuje njihovo enormno razmnožavanje, što dovodi i do pojave cvjetanja mora a početak tog procesa mi smo primijetili u šibenskoj luci. Naravno, mnogo više na to utječu otpadne vode i sastojci koji tako dospijevaju u more ali niti problem prašenja kod pretovara fosfata u vašoj luci nije zanemariv.

Da li je, međutim, cvjetanje mora jedina moguća posljedica koju izrazita zagađenost mora može izazvati u šibenskoj luci koja je, kako ističe magistar Dujmov, inače voditelj projekta »Ispitivanje kvalitete mora priobalnog mora od Vira do Konavla« što ga već 13 godina Institut za oceanografiju provodi, najzagađenije, najugroženije? Što se u tako zagađenom mi-

Šibenska luka prirodno je predodređena za pojačanu biološku produkciju svih vrsta pa tako i algi koje izazivaju cvjetanje mora. Međutim, zbog izrazitog zagađenja koje u luci stvaraju sve vrste otpadnih voda koje donose i velike količine nitritnih i dušičnih soli, ta produkcija se umnogome povećava i to na taj način da pogoduje brzom razmnožavanju algi, koje jednako kao i biljke na kopnu crpe hranjive sastojke upravo iz tih tvari i napreduju — kaže JOZO DUJMOV iz splitskog Instituta za oceanografiju i ribarstvo

zraka, dospijeva u more. A on je, treba napomenuti, kancerogen. Recimo, na listi 10 najotrovnijih tvari američke akademije nauka, sedam ih je upravo iz te grupe spojeva. A tragove smo, eto, našli u moru šibenskog zaljeva. To nije zanemarivo. Imamo još jedan primjer koji se ne odnosi baš na luku i koji ne mora biti neko pravilo za šibensko područje. Naime, kod ispitivanja prstaca izvađenih na različitim područjima na Jadranu najzagađeniji su bili upravo oni koje smo izvadili ispod Zlarina, što je ipak dalje od luke. Možemo samo pretpostaviti onda koliko bi recimo bio zdrav prstac koji bi se izvadilo u šibenskoj luci.

Dr. Vera Žutić iz Instituta »Ruđer Bošković« upozorava i na veliku mikrobiološku zagađenost šibenske luke što je kod neriješenog pitanja otpadne vode sasvim i razumljivo. Naročito je ugrožena obala na Martinskoj gdje je količina fekalnih bakterija daleko iznad dozvoljene pa bi, kaže ona, trebalo u potpunosti zabraniti kupanje na tom dijelu (kupači su srećom rijetki!) a tek bi trebalo ispitati školjke koje rastu na tom području!

Zaključak? Nema ga! Ostaje jedino gorak okus u ustima pred činjenicom da je šibenska luka (naravno, nakon strašnog kaštelanskog) najzagađenija na srednjem i južnom dijelu Jadrana, a da posljedica toga možda još uvijek nismo niti svjesni. Ali nad sudbinom nam nema vađenje plakati već treba nešto na promjeni stanja učiniti! Jedino rješenje je, kako ističu i svi stručnjaci s kojima smo o zagađenju razgovarali, izgradnja novog gradskog sistema odvodnje, ispuštanja i pročišćavanja sve otpadne vode. Srećom u pogledu toga mnogo je već napravljeno. Izrađena je projektna dokumentacija a u toku je izrada dijela izvedbenog projekta. Spotaknuti se u nakani da riješimo problem izgradnje gradskog kolektora možemo dakle jedino u osiguravanju financijskih sredstava. A ako nam se to dogodi, posljedice su lako predvidive — šibenska luka (a možda i područja izvan nje) postat će vrlo brzo mrtvo more od čega nas neće više moći spasiti niti Krka.

D. FERIC

Predloženo novo usklađivanje (povećanje) mirovina

Melem na ranu preživljavanja

Piše: Vlatko
MRŠA

U ovo vrijeme galopirajuće inflacije, kada cijene i troškovi života stravično rastu, a životni standard, osobito radnicima i korisnicima mirovine s nižim primanjima, strmomglavo pada, svaka vijest o povećanju mirovina melem je na ranu daleko najvećeg broja korisnika mirovine.

Početkom travnja ove godine korisnicima su isplaćene, uz mirovinu za ožujak ove godine, i razlike na ime konačnog usklađivanja mirovine za 1988. godinu (175,33 posto na konačno usklađeni iznos mirovine koji je pripadao na 1. siječnja 1988. ili 6,67 posto na do tada usklađeni iznos mirovine) i treća četvrtina usklađivanja mirovine od 1. 1. 1989. prema odredbama člana 25, 106. i 106a. saveznog Zakona o osnovnim pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja.

Već ranije mirovine su prvi put akontativno usklađene od 1. siječnja 1989. za 74 posto. Takva odluka donijeta je još 28. prosinca 1988. na temelju procjene o prenesenom porastu osobnih dohodaka u SR Hrvatskoj iz 1988. u 1989. godinu.

Da se podsjetimo, pravo na zaštitni dodatak uz mirovinu ovisi o imovinskom cenzusu korisnika mirovine, s tim da se zaštitni dodatak određuje u punom iznosu ili u određenom iznosu razlike između zakonskog iznosa mirovine i iznosa najnižeg mirovinskog primanja. Pravo na minimalnu mirovinu, pak, imaju korisnici starosne i invalidske mirovine ostvarene po osnovi mirovinskog staža od 40 godina — muškarci odnosno 35 godina — žene, kao i korisnici invalidske mirovine ostvarene po osnovi invalidnosti prouzročene ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću, naravno, ako im je mirovina određena prema mirovinskom

stažu i osobnim dohodcima nižim od iznosa minimalne mirovine.

Treba naglasiti da se prilikom određivanja postotka porasta osobnih dohodaka uvijek uspoređuje porast nominalnih osobnih dohodaka u određenom razdoblju tekuće godine prema prosječnim nominalnim osobnim dohodcima ostvarenim u istovjetnoj godini u SR Hrvatskoj. Dakle, ne uspoređuju se osobni dohoci iz određenog razdoblja tekuće godine prema osobnim dohodcima iz istog razdoblja protekle godine. To treba imati na umu zbog toga što nerijetko nastaju zabune o postotku za koji bi trebalo usklađiti mirovine kada

prijedloge za novo usklađivanje (povećanje) mirovina i novih iznosa najnižeg mirovinskog primanja i minimalne mirovine od 1. siječnja 1989. godine u usporedbi s prosječnim osobnim dohodkom za čitavu 1989. godinu od 116,4 posto te podatka Službe društvenog knjigovodstva Hrvatske o porastu masovno isplaćenih čistih osobnih dohodaka za veljaču 1989. godine prema prosjeku 1988. godine od 121 posto. Na temelju tih podataka procijenjeno je da su nominalni osobni dohoci u razdoblju siječanj — veljača 1989. godine prema čitavoj prošloj godini porasli za 121 posto.

žeg mirovinskog primanja radi određivanja zaštitnog dodatka odredi iznos od 624.460 dinara te da minimalna mirovina iznosi 909.150 dinara mjesečno.

Odluke o tome donijet će Skupština SIZ-a do kraja ovog mjeseca. Kao i ranije i ovaj će se put već na temelju prijedloga Predsjedništva Skupštine SIZ-a izvršiti obračun mirovina, tako da će se ovako usklađene mirovine i zaštitni dodaci uz mirovine zajedno s razlikama od 1. siječnja 1989. isplatiti zajedno s mirovinom za travanj ove godine. Isplata mirovina za travanj trebala bi se izvršiti tek početkom svibnja ove go-

razdoblje siječanj — ožujak 1989. godine, što će biti sigurno više od spomenutih 121 posto, tada će Skupština već na toj sjednici donijeti odluku o usklađivanju mirovina za taj veći postotak. Međutim, ta razlika bi se, zbog nemogućnosti obračuna u tako kratkom vremenu koje ostaje do isplate mirovina za travanj, isplatila s mirovinom za svibanj ove godine, dakle, prvih dana lipnja.

Treba reći i to da se ovaj put ne povećavaju novčane naknade za tjelesno oštećenje ni doplaci za pomoć i njeгу.

I da, ilustracije radi, pokazemo na nekim primjerima što znače ova povećanja.

Korisniku kojemu je konačno usklađeni iznos mirovine za 1988. godinu na dan 1. 1. 1989. iznosio, recimo 500.000 dinara, a kojemu je mirovina nakon usklađivanja na 74 posto od 1. siječnja 1989. iznosila 870.000 dinara, dobit će za travanj, nakon usklađivanja za 121 posto, mirovinu u iznosu od 1.105.000 dinara i na ime razlike mirovine za razdoblje siječanj — ožujak ove godine iznos od 705.000 dinara, ili ukupno 1.810.000 dinara.

Korisnici minimalne mirovine dobit će za travanj iznos od 909.150 dinara i na ime razlike za prva tri mjeseca ove godine iznos od 580.050 dinara, ili ukupno 1.489.200 dinara. A korisnici punog iznosa zaštitnog dodatka uz mirovinu dobit će za travanj iznos mirovine i zaštitnog dodatka od 624.460 dinara i na ime razlike od početka godine iznos od 491.650 dinara, ili ukupno iznos od 1.022.890 dinara.

se u novinama ili na radiju ili televiziji objave podaci o porastu osobnih dohodaka u određenom razdoblju tekuće prema istom razdoblju protekle godine.

Predsjedništvo Skupštine SIZ-a mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika Hrvatske, na sjednici od 4. travnja ove godine, utvrdilo je

U skladu s tim predloženo je da se od 1. siječnja 1989. mirovine usklade za 121 posto, s tim da je u to povećanje uključeno i već isplaćeno povećanje od 74 posto, tako da se mirovine već povećane za 74 posto povećavaju još za 27 posto.

Isto tako, predloženo je da se kao granični iznos najni-

dine. Da li će se, kao i pred Novu godinu, mirovina za travanj s razlikama smjeti isplatiti prije prvomajskih praznika za sada se još ne može reći. Treba vjerovati da će tako biti.

I još nešto, ako se do sjednice Skupštine SIZ-a bude raspolagalo s podacima o porastu osobnih dohodaka za

U središtu pažnje: čistoća i uređenje grada

Bez ulaganja nemamo pravo

kukati

Piše: Marina
RADIC

»Čistoća je pola zdravlja«, stara je poslovice kojoj u šali znamo dodati »a, šporkica druga polovica«. I po tome bi Šibenik s ponešto izmijenjenim odnosima, u korist »šporkice«, naravno, trebao biti grad zdravih, krepkih i dugovječnih ljudi, dalmatinskih Kavkaz. Salu na stranu. Smeće nas prati na svakom koraku, od kuće do vrtića, škole, radnog mjesta... Možemo se zavaravati da nismo ni bolji ni gori od drugih sve dok ne zapušu južine, kao u utok, kad se na šibenske ulice slila sva naša kloaka.

Prirodno je što su smeće i otpaci vječni čovjekovi pratioci, ali nije normalno da se o tomu godinama ne vodi briga ili da se problemi (ne)čistoće prebacuju isključivo na leđa radnika jedne male, kadrovski neekipirane i financijski osiromašene komunalne radne organizacije. A upravo je to Šibenik dozvolio. Grad koji je pred MIS 1979. proglašen najugroženijim u Hrvatskoj danas je sebi natovarilo gomilu ekoloških problema, dovoljno i za potomke u trećem koljenu.

Toj je muci Izvršno vijeće Općinske skupštine pokušalo doskočiti proglašavanjem 1989. — »Godinom čistoće« i da se ne bi gubilo vrijeme, jer ga je podosta potrošeno uzalud, izradilo Program mjera za unapređenje javne higijene na priobalnom (čitaj najugroženijem) dijelu općine i jedan manji Program uređivanja, uljepšavanja, čišćenja i održavanja čistoće naše općine. Prvim se programom detaljno razrađuje organizacija ove komunalne oblasti (osim RO »Čistoća« kojoj bi pripalo područje od Morinskog mosta do Nacionalnog parka »Krka« predviđeno je osnivanje još tri manje komunalne organizacije za murter-sko, vodičko i primoštenjsko područje).

Garancija da Program neće po starom običaju završiti u nečijoj ladici je 327 milijardi sta-

rih dinara, za početak, od kojih će se do ljeta kupiti 500 kontejnera i 10 specijalnih vozila za odvoz smeća. Šibeniku će pripasti 200 kontejnera od kojih je 108 već stiglo, te 4 vozila za odvoz smeća i jedno za polijevanje ulica. Što će to značiti za RO »Čistoća« dovoljno govori podatak da sada raspolažu sa desetak kamiona, upotrebljivih, ali dotrajalih jer su stariji od 10 godina. Ipak, ne treba očekivati »čudo od čistoće« ovog ljeta jer sve je to kap u moru prema stvarnim potrebama grada i općine.

Ali, napokon je netko shvatio da je čistoća skup posao i da bez ulaganja, materijalnih prije svega, nemamo pravo kukati. Prošla su vremena kada su po glavi stanovnika šibencani proizvođili pola litre smeća, a grad čistilo 5 čistača. Danas nam na glavu otpada 6 litara otpadaka, a grad čisti 36 čistača i malo ih je. U svijetu je to odavno, ako ne cijenen, ali dobro plaćen posao. Poznato je da se mjesto u sindikatu američkih čistača kupuje.

Spomenutim programom maknuli smo se s mrtve točke, ali ne daleko. Mnoga su pitanja ostala netaknuta. Primjerice, deponiranje smeća. Neslužbeno se saznaje da je i u Šibeniku moguća reciklaža otpadaka, ali se o tome do sada nije ozbiljno razmišljalo. U onom, bogatijem dijelu svijeta smetišta su izvori bogatstva. I kod nas, ali da sada izvan društvene kontrole. Ono čega se odrekla šibenska općina iskoristili su Romi koji žive na gradskom deponiju Bikarac. Oni koji su s njima razgovarali, a među njima je i autorica ovog teksta, znaju da od prebiranja smeća mjesečno zarade više od dobre godišnje plaće i kažu da je Bikarac jedno od bogatijih smetišta u zemlji.

Dio programa uređenja, uljepšavanja, čišćenja i održavanja čistoće u našoj općini prepušten je novoosnovanom Savjetu. U 11 šturo ispisanih točaka niz je zadataka u realizaciji kojih bi se trebali uključiti gotovo svi stanovnici, škole, razne sekcije, mjesne zajednice, sredstva javnog informiranja itd. Savjet sastavljen po uzoru na hibridne timove stručnjaka različitih profila trebao bi koordinirati njihov rad. Kakva će mu stvarna funkcija biti znat će se kada se dogovori o načinu rada.

Najteže će ipak biti s promjenama u našim glavama, s onim što običavamo zvati svijesću o kulturi življenja u jednoj urbanoj sredini kakva bi Šibenik trebao ili želio biti. Dio te kulture su i navike čistoće kako u kući tako i na ulici, a one se stječu »od malih nogu«. Onda kada naučimo svog klinca da je nepristojno bacati na ulicu čak i papir, kada se zastidimo bačenom opušku ili rasure vrećice za smeće, kada nam postane normalno odlagati otpatke onda kada je naš red ili kada prestanemo trenirati novokomponirani, doduše ne samo šibenski, sport — gađanje prolaznika smećem iz nebodera imat ćemo i manje problema sa čistoćom. Da li je sve to moguće napraviti do kraja godine čistoće? Vremena je malo pa bi za svaki slučaj bilo dobro proglasiti i preostalih 10 godina 20. stoljeća godinama čistoće u Šibeniku.

Drniška panorama

NEPOZNATA KRKA

Krka je najveće čudo i ljepota krša Dalmatinske zagore. Malo je poznato, a još manje iskorištavamo. Poznastva s Krkom su površna, trenutačna, najčešće samo djelomična. Poznajemo poneki slap, mjesta koja su davno otkrili putnici i eventualni turisti radi pristupačnosti. Ma koliko se upinjali, organizirali, mi još nismo otkrili Krku niti za sebe, niti za turiste. Ostaje još uvijek tajanstvena, nedostupna i dovoljno neotkrivena. Bogatstvom svih svojih oblika slapova, kaskada, ujezerene vode, brzaca, dubina, rukavaca, spilja, litica, hrvatskih srednjovjekovnih utvrda, bogatstvom ribe te flore i faune na obalama, ostaje da nas iznenađuje i zatiče. Krku naprosto ne pratimo, ne koristimo, ako je koristimo naših nastojanja, da ne ističemo mogućnosti drugovanja i suočavanja s ljepotom. Još uvijek ima na hiljade ideja o svemu tome, ali neka se misle turistički radnici i svi oni koji bi trebali i koji žive od Krke.

Prošle nedjelje zaputio sam se s Josipom Kontićem na Krku. Htio je videokamerom zabilježiti dio Krke od Visovca do Roških slapova. Pomagao sam mu u idejama. Pentrali smo se na najveće kote, hodali kilometrima kroz krš, da bismo izabrali najljepša mjesta. Penjali se nad litice, drugovali s vodom, galebovima, orlovima, tišinom, prekrasnim zvukovima ptica, šumom vode i povjetarca. Ujezerena Krka od Roških slapova do tjesnaca ispod Visovca zadržala je svojom ljepotom. Na Roškim slapovima ribiči i obitelji na izletu. Hotel se dovršava jer ga je »Atlas« za ovu sezonu prodao. Usamljeni čamci i guske ispod centrale. Dva kanua pod improviziranim krovom. Nad Visovcem tišina. Vrbe su se omacile. Odmara šum Krke. Regata od Roških slapova do Visovca može započeti istog tjedna. Onaj tko bude pametan pa nabavi čamce moći će ih uvelike iznajmljivati. Onaj tko bude proizvođač i pripremao specijalitete ovog kraja, moći se osigurati pristojnu zaradu. Onaj tko bude organizirao kamp... itd. itd.

Bilježimo nekoliko trenutaka sa osamdesetogodišnjim Antom Samodolom. On nas vodi na Krku prema koti 197. Skripi mu u prsima, dok hodamo kroz krš. Astma je obilježje naših rudara, poznat to teško disanje iz djetinjstva. Koliko li se kamene i ugljene prašine nakupilo u njegovim plućima? Zaselak Samodola je zaselak staraca i starica. Mladost je otišla, mada se pored starih diže i po koja nova kuća. U pitomim oazicama pšenica, djetelina i vrtovi. »E, brate, moj...«, često uzdahne naš vodič Ante. Taj uzdah je za sebe i riječi uobičajene za sebe, kao da njima otklanja svu tugu godina, mučnog življenja i disanja, te staračke usamljenosti. Priča nam kako mu je došla pomisao da spasi sebi prst i nogu. Otkao nožni palac i pocrnio, a naš ti Ante uzme pilu pa sebi otpila dio prsta. Kaže, da je istekla mačana krv i da ga više nije bolilo. Nastojim sačuvati mir na licu, a on još mirnije priča. Očito poznaje staze duž Krke, nadopunjuje naše čitanje karte. Zeljan je razgovora, priča nam o svojoj djeci i unučadima. Rado hoda s nama, ne čini mu se da je to naporno. Trebalo bi posjećivati ovakve ljude, slušati ih, hvatajući nit minulih vremena.

Uvečer razgledamo snimljeni materijal. Krka je još ljepša na snimci. Bogatstvo boja i zvukova je zabilježeno. Krka je neodoljiva, pa sada ne žalimo truda. Sutradan odvijamo traku u video klubu »Kobra« (Drniš ima i to). Desetine gledalaca su oduševljene. Krka im se otkriva nepoznata. Entuzijasti iz drniške Narodne tehnike će nositi snimku da bi pokazali mogućnosti Krke za regatu.

SLOBODAN GRUBAC

Zablaće

PAPIRI BLOKIRALI AMBULANTU

Ako biste bilo kojeg, osobito starijeg, Zablaćanina upitali šta nedostaje ovoj gradskoj mjesnoj zajednici gotovo svaki bi na prvo mjesto stavio ambulantu. Takav odgovor dobili smo i od rukovodstva Mjesne zajednice, prilikom našeg posjeta.

— U ovom mjestu, udaljenom šest kilometara od grada, danas, uglavnom žive starije osobe, kojima je liječnička pomoć neophodna. »Mnogo je i onih koji ne bi podnijeli »truckanje« autobusom do prve medicinske intervencije u Šibeniku. Pogotovo zbog slabih autobusnih veza s gradom. Upravo je zato, još prije sedam godina, u Zablaću pokrenuta akcija za izgradnju ambulante, iznad sadašnjih prostorija Mjesne zajednice. Nažalost, ni do danas ambulanta nije »ugledala svjetlost dana« — istakao je Milan Šestan, predsjednik Mjesne zajednice.

Priča nimalo neobična za naše podneblje ako se uzme u obzir sva kompliciranost administrativne procedure. No, krenimo redom.

— Još 1982. godine žitelji Mjesne zajednice, ili bolje re-

Prvo su imali novac, ali ne i papire. Kad su nakon sedmogodišnje odiseje došli do papira — više nije bilo dolara koje su poklonili iseljenici

čeno oni koji godinama rade u Americi i Australiji, prikupili su za izgradnju ambulante čak 17 tisuća dolara. Nabavljena je i projektna dokumentacija iz zbratimljenog grada Zablj, po dvostruko nižoj cijeni od one koju su nudili šibenski projektanti. Bez manje zavrzama razrješavani su i imovinsko-pravni odnosi, — zapravo čija je zgrada u kojoj su smještene prostorije mjesne zajednice — da li šibenska ili zablaćka? Naime, tek prije mjesec i pol Služba za imovinsko-pravne odnose, na intervenciju Izvršnog vijeća Šibenika, prenijela je zemljište, a samim tim i zgradu, u kojoj su prostorije mjesnih društveno-političkih organizacija, pošte i sportskog kluba, u vlasništvo Mjesne zajednice. Tek time stvoreni su uvjeti za stjecanje građevinske dozvole — istakao je Šestan.

Te administrativno-pravne zavrzame usporavale su, a zatim u potpunosti blokirale akciju. Od onih fantastičnih 17 tisuća dolara, pretočenih u dinare, danas je ostalo tek 400 starih milijuna. Nedovoljno čak i za osnovne radove.

Danas bi se možda našlo još novca, ističu Zablaćani, ali je izgubljeno povjerenje. Nekad se s onim što je prikupljeno moglo ne samo izgraditi ambulanta već i adaptirati pošta. Danas se, međutim, ne može učiniti ništa. Blokiranje je, ne samo ova nego i naredne akcije. Zablaćani, naime, nemaju niti četvorogodišnju osnovnu školu, solidnu prodavaonicu, pa čak ni pristojnu autobusnu stajalište, ali uz ovakav odnos prema toj mjesnoj zajednici teško da će sve to uskoro i imati.

DIJANA SOKO

Skradin

Razvojni „rogovi u vreći“

Puni se Skradin gostima još od uskršnjih praznika. »Šibenikina« bescarinska prodavaonica prodaje sve bolje i bolje, a oko 300 nautičara mota se ovim mjestom kojega koče još uvijek neostvareni provedbeni planovi. Direktor ACY-eve marine Darko Petrović, u svome »komandnom mostu« — kancelariji razgovarajući o planovima marine neodvojivim i od Skradina pokazuje nacrt za pumpnu stanicu i mjesnu plažu urađene još '85. i »minirane« u prijedlogu PUP-a od samih Skradinjana.

»ACY« bi sve to uredio, a Skradin neće! A i ja sam Skradinjanin, i duboko sam uvjeren da bez razvika marine neće biti niti brzog i boljeg razvika Skradina! Nije mi jasno. »Tek u razgovoru s osobljem »Rivijerina« restorana »Marina« i nekima od mještana shvaćam da sam upao u koloplet lokalnih nesuglasica. Mnogi će Skradinjanin reći kako su oni i bez marine imali nautičara, a ovako, otkako je izgrađena, stvara samo probleme; što su ti, iz ACY-a konkretno učinili za mjesto, osim što kupe novac? Gdje su te njihove »svjetske« usluge? A kada se spomene bojkotirani plan uređenja uvala gdje je marina, koji je uključivao i uređenje lučice za oko 200 skradinskih

kaica, s pumpnom stanicom (sada Skradinjanin kupuju gorivo u Bribirskim Mostinama), tada slegnu ramenima, odmahnu rukom: »Oni samo govore!«

Čudne su te skradinske paralele posljednjih godina, ispotencirane izgleda do usijanja. Kada smo radili emisiju uživo iz Skradina, nisu htjeli sudjelovati niti predstavnik Nacionalnog parka »Krka«, niti predsjednik Mjesne zajednice, jer je improvizirani studio bio u gostionici »Prstaci« Drage Petrovića. A došli su Jure Crnjak, predstavnik »Rivijere«, Darko Petrović iz ACY-a i župnik don Ante Lovrić-Caparin...

Ima istine kada kaže Petrović, »da je sve to cijena razvoja«, a don Ante... da Skradinjanine ne može smjestiti niti u kakav kalup, shvatio sam to u dvadeset godina službe ovdje... I sve to u srcu Nacionalnog parka, koji nije ničije ograđeno dvorište. Možda je ipak najviše u pravu gospodin Fritz Biegl, Nijemac iz Hamburga, već dvanaest godina redovni posjetilac Skradina: »Ovdje mi ništa ne fali!« Oko toga NISTA i SVE, ne mogu se očito složiti skradinski rogovi u vreći. Malo gore, malo dolje, a najviše u prazno. Cijena razvoja!

B. PERISA

Pismo iz Knina

Ljudima je sve jasno

Na zadnjoj sjednici Općinske skupštine odbornici su brzpoteznom podizanjem ruku prihvatili sve godišnje izvještaje o radu općinskih i pravosudnih organa, donijeli su nekoliko odluka i usvojili »Izvještaj« o aktivnostima u vezi s osnivanjem i razvojem RO »Robnotransportni centar«. Sve u svemu, dvadesetak i nešto više puta, podizali su delegati udruženog rada, mjesnih zajednica i društveno-političkih organizacija ruke, a da nitko od njih nije prozborio niti jedne riječi.

Izgleda da je ljudima sve jasno. Govorio, ne govorio, ništa se ne mijenja, a pri tome se nikome i ne zamjeraš. A u izvještajima, koji su usvojeni »bez riječi« podaci od kojih zaista čovjeku ponestane riječi; povećanje kriminala, zlostreba, uzurpacija društvenog zemljišta, nezakonitosti u zapošljavanju, stambenoj politici, javašluk u trgovačkoj mreži...

I pored svega, ljudi šute. Slična je atmosfera i na ostalim skupovima ili sastancima legalnih institucija sistema. Posljednji primjer vezan je za zahtjev s protestnog mitinga da odgovorni politički funkcionari podnesu ostavke. Nakon toga, u redovnoj proceduri, dvadesetak OOSK također je zatražilo pokretanje pitanja odgovornosti čelnih ljudi kninske partijske organizacije. Međutim, na zajedničkom savjetovanju svih sekretara OOSK (ukupno 123) o tome — ni jedne jedine riječi.

Umjesto razgovora, diskusije, pa i polemika, stručne službe »legalnih institucija sistema« delegate i predstavnike »radnih ljudi i građana« godinama kljukaju tzv. materijalima, statistikom, tabelarnim pregledima, »pokazateljima«...

Čovjek se prosto zapita — nisu li ti ljudi zaboravili diskutirati, nakon takvog »podizanja svijesti«. Ali, dilema traje kratko. Dovoljno je izći na ulicu, ući u gostionicu ili kafić, odškrinuti vrata neke kancelarije, pa čuti iste te ljude kako se »kritički osvrću« i prozivaju »lokalne moćnike« spominjući njihove, navodno, kreditne i slične — privilegije »stečene« grijehove. Sve se zna, i što je najinterezantnije često se ispostavi da je najveći dio tako »emitiranih« informacija točan.

Međutim, tamo gdje treba govoriti i odgovorne pozivati na odgovornost nitko se ne javlja za riječ. Ispada da je sve u najboljem redu, a opet ti isti ljudi tvrde da to nije tako, demantirajući nezvanično vlastite zvanične stavove.

S. RADULOVIC

Brodarica

Između želja, potreba i mogućnosti

Na Brodarici stalno živi oko tisuću i pet stotina ljudi, ali se tokom ljetnih mjeseci, najezdom domaćih i stranih turista, taj broj gotovo udvostručuje. Svi oni osnovne prehrambene artikle mogu nabaviti u dvije samoposluge, a u slučaju da ono što traže ne nađu moraju putovati u Šibenik. Turističko društvo Brodarica i agencija »Jadrantours« nadaju se da će ove sezone biti više gostiju nego lani, vjeruju uz to u izdašniji devizni priliv.

S obzirom na to nameće se sasvim aktualno pitanje: kako i na koji način privući goste da ostanu više dana nego što su planirali? Da li će, naime, turisti produžiti boravak kad na Brodarici — osim spomenute dvije prodavaonice, jednog frizerskog salona, jedne male slastičarnice, jedne trafike itd. — malo toga ima za ugodan »opstanak«. Osim nekog nastupa sekcija KUD »Spuzvar« zabave za turiste gotovo i nema, pa su oni zbog toga prisiljeni da »po razonodu« odlaze na druga mjesta.

Postaje sve jasnije da turistima, kako domaćim tako i inozemnim, nije dovoljno samo čisto more i svjež zrak, već mnogo više — a to, ruku na srce, unatoč svim željama (pa i nekim nastojanjima) Brodarica za ovu sezonu ne može »pripremiti«. Tek tračak optimizma donosi turistička agencija »Kompas« koja otvara informativni punkt na ulazu u Brodaricu. Taj će punkt tokom cijelog dana turistima pružati potrebne (i dostupne) informacije, organizirati izlete itd. Kako saznajemo, »Kompas« će svoj informativni punkt otvoriti sredinom svibnja.

M. GARMA

Srima

Prestizž ugrađen u svaku bloketu

Nema inflacije na Srimi. Duž čitavog naselja izniklog uz nelošu asfaltnu cestu hrpe građevinskog materijala, a na mnogim pročeljima kuća (za koje se i zapadnjak mora zapitati što i kako) skele i, naravno, brigade građevinaca iz unutrašnjosti i s Kosova, ljudi što rade na pivo i velike sendviče od mortadele. Gradi se na svakom koraku, ili uređuje već podignuto — turizam je ovdje već godinama »zlatna koka«, a Srima područje u kojemu je prestiž ugrađen u svaku bloketu.

Tajnik Mjesne zajednice Marko Cukrov, kojega smo posjetili u središtu staroga sela, kada u nekoliko rečenica rekapitulira noviju povijest ovoga »ustaničkog i za vrijeme rata, najuništenijeg naselja na šibenskom području« slikovito opisuje kako se ovdje neposredno nakon rata »čovjek od kiše nije imao gdje skloniti«, sve do 1946—47, iako se i to možda zaboravlja: svekolik, intenzivan i konačno, vrlo brz razvoj mjesta što se proširilo daleko izvan prijeratnih »gabarita« nije poštediti okoliš spomenika palim mještanima bezobzirno devastiran otpadnim materijalom i smećem svake vrste.

U Srimi je inače (sve ostalo je turistička sezona, naravno) oko tri stotine starosjedinaca koji na ljeto ugoste oko 2.200 ljudi. To je prošlogodišnji broj, ali ovdje ne propustaju napomenuti kako je, po njihovim slobodnim procjenama, to samo oko četrdeset posto stvarnih gostiju. Ostali »nestaju« u navodnim prijateljsko-rodbinskim vezama i lošoj društvenoj

M. Cukrov

kontroli koja je »monopol« općine, pa je i prijedlog Srimara da sami osnuju vlastitu turističku inspekciju glatko odbijen. Koliko novca zbog toga ne završi u fondove Mjesne zajednice Marko Cukrov ne želi niti napominjati.

— Srima, zapravo, ne stagnira, već se broj »stalnih« povećava — govori ovaj nekadašnji poštari u Šibeniku, »ali to nije pratila i komunalna infrastruktura.«

Tako će ovdje u dogledno vrijeme u sklopu radova na postavljanju nove telefonske centrale za Vodice, Tribunj,

Nije telefonija jedino što muči Srimare. Širenje naselja toliko je preopteretilo ionako dotrajalu strujnu mrežu da je u sezoni vrlo dobro pokaže li napon struje 160 voltnih podjeljaka, a rekonstrukciju bi trebalo platiti, iako je zadat »Elektre« omogućiti dobar, propisan napon

Prvić i Srimu, barem u stotinu i pedeset domova zazvoniti telefoni. Oni koji bi željeli uplatiti ovih dana i tako popuniti naredne od sveukupno, osamsto brojeva, za taj će »vic« na uplatnici PTT-a morati ispisati svotu od peto starih milijuna. Marko Cukrov učinio je to prije nekoliko godina za 25 milijuna. A današnja cijena isto — ali preračunato u svemoćne marke.

Nije telefonija, koje su ovdje predstavnici jedna linija s dva telefona — »dvojnika« i jedino što muči Srimare. Širenje naselja toliko je preopteretilo ionako dotrajalu strujnu mrežu, da je u sezoni vrlo dobro pokaže li napon struje 160 voltnih podjeljaka, a »rekonstrukciju« bi trebalo platiti, iako je zadat »Elektre« omogućiti dobar, propisan napon — reći će Cukrov.

U starom dijelu mjesta jedan je dućan »Vodičanke«, ali u njemu nema kruha. »Mnogo im je ostajalo, pa ga više ne prodaju«, ali je gluho da čovjek po kruh, kojega je zbog privatne i vrlo dobre pekare ipak dovoljno, ide na jedno mjesto, a po mlijeko dva i po kilometra dalje. Ove će godine, ipak biti boje. U Srimi, naime, očekuju otvaranje dva nova ugostiteljska objekta koji će nuditi i hranu (dosad je to radio samo vlasnik »Vile Roze«), dozvolu za rad dobila je i jedna privatna piljarnica, uz dva-tri banka gdje se ljeti može kupiti nešto voća.

Napisat ćemo (za domaće goste, njih oko 500 svake godine) da svakako dođu u Srimu sakupi li novaca i pretihodno se pomire da će ih djeca osuđivati ne nabave li im ujutro mlijeka. Sve se to lako da zaboraviti samo jednim pogledom na praćkomet udaljenu obalu Prvića u jutarnjoj bonaci. Istina, iz reda za već spomenuto mlijeko, ali ipak...

B. PERISA
(Snimio: V. POLIC)

IZGRAĐIVANJE VLASTITOG TURISTIČKOG IDENTITETA

Srima u posljednje vrijeme sve više izgrađuje vlastiti turistički identitet. To rastegnuto naselje ima lijepo uređen trg u središtu mjesta, »Srimsku feštu« (ove godine već treću), a da Cukrov piše propagandni prospekt onda bi na prvo mjesto, bez ikakva razmišljanja i pretjerivanja, stavio mir, tišinu i nadasve čisto more nezagađeno kanalizacijom. To i jest ono što prevagnjuje kod njihovih stalnih gostiju, iako ti isti ističu i nedovoljno široku opskrbu hranom i barem što se toga tiče veliku zavisnost od obližnjih Vodica.

SVAKIH

DANA

SUBOTA

Setnja Skradinom u društvu sudaca i delegata košarkaških utakmica »Šibenika« — »Olimpija«. Marjanović, Tošović i Ramusović su zatečeni ljepotom starog gradića, a još više podatkom da naselje s manje od tisuću žitelja ima i marinu, i »Elemesov« pogon, i »Revijinu« malu »fili-jalu«, i kaveze za uzgoj riba.

— Imaju li Skradinjani nekog u Općinskoj skupštini, koji ih žestoko zagovara!? — pitao me Čačanin Marjanović.

Vjerojatno bi se još više iznenadio, kad bi čuo kako nisu rijetki Skradinjani, koji misle da su zapostavljeni od Šibenika!?

NEDJELJA

Kakav nogomet na Šubićevcu! Zar je to lider? — pitao li su se mnogi, suočeni činjenicom da su Šibenčani deklasirali »Proleteras«.

No, aktualnije je pitanje: — Gdje je publika? Nešto više od 2 tisuće prodanih karata je premalo za igru, kakvu smo vidjeli. Ili je prava istina u gundanju jednog funkcionara »Šibenika«: — Publika čeka da s jedne strane, mjesto, pa da dolazi zadnje tri utakmice!?

PONEDJELJAK

Sa zanimanjem slušam kolegicu Dijanu iz Zenice, kako mi objašnjava pozadinu i značenje ekološkog mitinga, održanog sredinom zime u njezinu gradu. Kao protest protiv zagađenog zraka.

Ako Zenica ima pravo na jedan zimski, onda mi, Šibenčani možemo održati barem četiri ekološka mitinga (Luka, TLM, TEF, rijeka Krka) godišnje, pa makar se oni dogodili »spontano«!

UTORAK

Tonči Vrdoljak, režiser TV-serije »Zagrljaj« našao je, ipak, deset minuta za zajedničku kavu. I bez uvoda će: — Kako da shvatim mlade Šibenčane! Poslije prvog dana statiranja, dvadesetak njih mi je reklo »kako to neće raditi, jer je dosadno, te da im ne trebam dati ni dinara«!

A da nisu neki od njih očekivali »Oskara« za epizodnu ulogu!? Ili, lako li je tuđim po..., dok je tatina džeparca!

SRIJEDA

Umoran sam sjeo u taksu u malim, noćnim satima. I neugodno se iznenadio, kad mi je taksimetar pokazao da je vožnja do Šubićevca za 100 posto skuplja nego prije pet dana!

A »plaća« mi u pet dana nije ni 1 posto krešila!

ČETVRTAK

Neumorni prof. Ivo Livaković me informirao o skorom završetku knjige »Raspjevani Šibenik«. Najveći mu je problem, međutim, kako poredati klape i pjevače. Po abecedi, po godinama trajanja ili (ne daj Bože!) po kvaliteti?

Prosječnom Šibenčaninu možeš pokloniti 2 tisuće maraka, pomoći mu u zaposlenju, ali ako si mu, osim toga, kazao da ne zna pjevati ili da se ne razumije u nogomet, onda si mu svejedno »smrtni neprijatelj«. Ne mislim da sam drugačiji!?

VELIKI SITNICAR

VRIJEDNO PRIZNANJE ŠIBENSKOJ NARODNOJ GLAZBI

Upravo u vrijeme kada Šibensku narodnu glazbu svakodnevno vidimo na ulicama Šibenika zbog suradnje na snimanju TV serijala »Zagrljaj«, stigla nam je obavijest da je to društvo za svoj dosadašnji rad i prošlogodišnji jubilej 140. godišnjice osnutka prije nekoliko dana primilo Povelju za kulturu Saveza sindikata Jugoslavije, a na prijedlog Općinskog sindikalnog vijeća. To je ujedno, ističu u Glazbi, i jedino takvo priznanje na našem području.

B. PERISA

AKTUALNA TEMA

MOŽE LI OBALA BEZ AUTOMOBILA

Obala moga djetinjstva bila je krasna šetnica, nezagađena automobilima, bez zgaženih nasada. 1966. (tada mi je bilo šest) proslavili smo 900. godišnjicu spomena Šibenika, ali izgubili i posljednje komunalne redare zajedno sa zlatnim šaranima u derdinskoj fontani. Citav je grad, potpomognut naraslim standardom i obilicom svake vrsti, malo po malo postao jedno ogromno, priljavo parkiralište.

Danas (sve je dakle vodilo do toga) sjedite ispred živopisne »Fafarinke« s kapući ispred sebe da biste u isto vrijeme dobili zamjetnu količinu automobilske ispuha točno u nos, svega nekoliko metara dalje netko automobil parkira pravo u nasad, dok se majke s kolicima i našim najmlađim sugrađanima uporno bore barem za malo prostora i koliko-toliko sigurne šetnje. Traje uporni i bezobzirni teatar bahatosti, sile i s druge strane, potpune ignorancije odgovornih. Preostaje jedino.

Na to pitanje, (što preostaje?) po tko zna koji put tražimo odgovor kod Marka Slave, direktora RO za ceste »Šibenik« i volonterskog predsjednika Općinskog savjeta za sigurnost prometa.

»Ništa nema bez »režima« — čisto kaže Slavica — a pri tome ne misli ni na što drugo osim visokih kazni za prekršitelje buduće (i provedene odluke, nadajmo se) da se Obala oslobodi automobila barem tokom sezone. Savjet radi na tome-prijedlog je da se starima i ljudima koji na tom području žive i imaju kola uz posebnu dozvolu i žuti trokut na vjetrobranskom staklu dozvolji promet, a svima drugima ne. Opet »parcijala« čini mi se, jer znajući nas, žuti bi trokut osvanuo na svakom drugom automobilu, pa bismo nanovo krenuli od nule. Naravno, sve se to može ostvariti samo uz podršku Izvršnog vijeća Općine, iako smo pisali jednom o istom problemu doznali i to da su upravo općinari bili prvi koji su »minirali« sličnu akciju. Ukratko, Marko Slavica nada se da će od ove godine Obala pod novi »režim«. Kakav, i na kraju, koliko funkcionalan, vidjet ćemo. Kako smo zaključili, ako to uspije, razmišljala se i o zabrani prometa već od travnja pa do posezone. U objema opcijama isključeno je naravno, svako parkiranje.

Dalibor Mirčeta, službenik u računovodstvu SUP-a na pitanje o vlastitoj viziji obale i problematičnog prometa od govora kao privilegija ne bi trebao imati nitko. »Parkiranje je velik problem grada. Ljudi dolaze izdaleka, nemaju gdje ostaviti kola. Po mom mišljenju, Obala treba zaštititi od automobila i pretvoriti u zonu za šetnju, odmor, barem tokom ona tri ljetna

mjeseca. Zimi bi to bilo besmisleno, ta nikoga nema tada na Obali. A svakoga onog tko se parkira u nasad, drastično kazniti. Bez toga nikakvih pomaka neće biti. Slično razmišlja i Ivica Čuzela, prisjećajući se krasne slike Obale bez automobila za vrijeme prošlogodišnje »Šibenske fešte«, samo što bi on uveo zabranu već od 1. svibnja.

»Ulaz jedino onima s posebnom dozvolom, jer smatram da Obalu treba dati prvenstveno pješacima. Uostalom, to su učinili Splićani i Zadranjani prije nekoliko godina. Što ne bismo i mi?«

Ispred »Fafarinke« uobičajena gužva. Situacija već opisana na početku ovoga teksta a nadu ulijeva zasad još uvijek polegnuti »parapet« kao brana staroj folklornoj navici parkiranja u cvijeće. I taj je novi detalj na obali rođen u strahovitom mukama: otkako sam »ulični novinar«, skoro će, evo i peta godina, o zaštiti nasada na obali potrošeno je brdo riječi, a zacijelo i mnoštvo papira. I eto ga sad, onako ispružena! Pitanje je samo kada će ga konačno i podići? (Slika uz naslov).

Na šetkati »Fafarinke« veselo društvo: dečki iz generacije i upravo formiran Odbor za proslavu desetogodišnjice mature. Vojo Beader, »Tran-sjugov« službenik u svakom slučaju je za jedan glasni i jasni MARS! automobilima s Obale, ali uz ogradu da se do zvole dađu ljudima s brodskim vezovima. Zeljko Računica misli da se zabrane prometa i parkiranja ne bi smjela produžiti i na zimu, kada Obala ne živi. »A privilegije, posebne dozvole, žute trokute? Besmislica. Čuješ, ja sam studirao u Rijeci. Mnogo ljudi živi na tamošnjem Korzu, ali nitko se ne vozi po šetalištu kolima! Prema onima koji krše, treba biti krutije rigorozan, u tome je čitava filozofija, bez ikakvih savjeta, Odbora... Valter Dobra za to je vrijeme kimao glavom odobravajući prijatelju, ali je upravo pristigli Zoran Radić možda i sasvim realnom rezigniranošću prizemljio sve koji se nadaju: »Slušam o tome već godinama i sumnjam da ćemo išta napraviti jer smo takvi kakvi jesmo, što uporno pokazujemo na svakom koraku. U krajnjoj liniji, svatko iole kulturni zna kako bi ova naša Obala trebala izgledati«.

Dotakli smo se i šibenske komocije što ne trpi nikakve propisane pješačke »minimume«, a onako »usitno« i toga da veliko mnoštvo ljudi ne vidi dalje od vlastitih prava. »da im je to vjerojatno netko i dozvolio (nije naime, uputno previše »lajati«) sjetili smo se i toga da na početku ogranka ceste što vodi prema Docu postoji znak kojim se promet Obalom zabranjuje od 17 sati pa do 22! Da, pa što? NISTA!

Da, ipak, nije ništa, već da je ono što jest, podsjetio me na kraju šetnje Obalom dugo godišnji radnik šibenskih »Zelenila«, ovom prilikom anonimno. Ispricao mi je, po treći ili četvrti put, događaj od prije petnaestak godina. Dok je točno ispred Općine sadio posljednji red tulipana i slučajno podigao pogled, trenutno se »zaleđio« od pri-zora: jedna je žena, s nevide nom nonšalancijom, ne obazirući se na njega i motičicu u ruci, ubrala nekoliko tulipana i sasvim mirno ga poslala tamo gdje je smatrala da je najoportunije, jer je to-vjek reagirao.

B. PERISA

(Snimio: V. Polić)

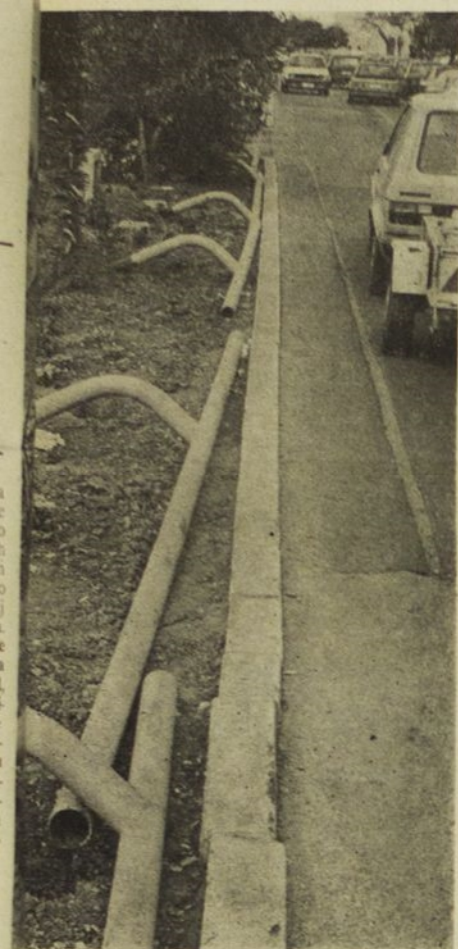
Skica za portret

ČOVJEK SE ZA

Milena (Milenkica) CVETKOVSKOG festivala djeteta

»Lep pozdrav divnoj i strpljivoj Milenkici, koja je imala ozbiljan zadatak: strogo i srdačno voditi brigu o onima koji su većita nevolja sveta — umetnicima i obožavaocima«. Ovo mi je napisao književnik iz Novog Sada Vujica Rešin — Tucić. Rekla sam kad odem u penziju nosit ću ovaj papir sa sobom. Ako budem normalna, naravno. Jer, to je veliko pitanje. Jedan dugogodišnji festivalski selektor mi je znao reći: kad god nazovem Šibenik, uvijek ste tu. Šibenik je vječan, Kate-drala je vječna, Milenkica je vječna. Imam puno takvih komplimenata. Vidite, to su meni drage stvari. Prijatno je osjetiti da ipak netko primijeti sve to što radim.

Volila bih da sam negdje drugo, a ne ovdje. Čovjek se zasiti i lijepih stvari, a kamoli... Nije istina kad netko kaže da se ne zasiti svog posla. Mora nakon toliko godina. A ja sam ovdje već devetnaestu. Uvijek ovdje. Samo sam dvije godine radila u općim poslovima. Da, stalno s Dragom Putnikovićem. To nije lako. Drag je čovjek. Dok je njega Festival čegurati. Može se izvikati, ali on vam se pjeni na jedan drugačiji način. Sa šarmom. I nitko vam o ovom poslu ne bi mogao reći više od Drage. Nema ništa lijepo u njemu. Ne volim ga. Netko će reći to je samo telefon, kavic, malo vam se udvaraju. Ali nije tako. Puno je rada, obaveza. Pogledajte samo te registre. Radim od sedam do dva i po. Čiji život će mi

cysekretarica direktora Jugosla-

o je tragič-
eci, ali je ta-
dane grizla.
trenutaka,
je Festival.
ruga kultu-
interesantno.
p je što baš
to vremena
r, čovjek bi
in ljudima.
i je postane
Kaira nego
to je lijepo.
ter, ja zaista
Toga recimo
sam u banci
stivu. Pa, ni-
fila biti sek-
kom drugom
ela hij strah
urizmu. Leže
ntakti. Ovdje
a doživjeti.
su vina. A ja

pitam bijelog ili crnog. Kao da smo kafić. Nije dosadno. Ti svi umjetnici... to je ipak neki drugi svijet. Navikla sam na njih. Ima i komičnih situacija. Ali, baš nešto upečatljivo sad se baš ne mogu sjetiti. Osim kvalitete ljudi i programa. Kinezi su mi posebno dragi. Može ih biti jako puno, a da ih ne osjetite. Ne opterećuju vas ni sa čim. I Indijci. Za njih vrijeme stoji. Ne znaju za sat. Sjećam se jedne probe. Dva sata po ponoći. Mi izmrcvareni, nervozni, umorni. Ništa ne štima, a oni sjede kao na pikniku. Ima i drugačijih ljudi, grupa. Groznih. Neću vam reći odakle. A volim ljude koji nisu nervozni. Inače, ja jesam nervozna. Nije da nisam. A isto tako mogu raditi na festivalu i po dvadeset sati bez trunke nervoze. Stija je veća gužva, ja sam mirnija.

Hoćete kavu? Ja je ne mogu vidjeti već sedam mjeseci. Uništila sam želudac Pila sam deset kava dnevno. I otrovala se. Sad pijem čokoladu. I ne pušim.

Volila bih raditi od devet do pet. Volim živjeti ujutro i navečer. Zapravo, željela bih otići živjeti na more, na otok. Pobjeći i od ljudi i od Festivala, Daljko. A koliko još do penzije. Četrdeset dvije su mi godine. Došla sam iz Slovenije pedeset i devete. Otac mi je bio vojno lice. Nisam udana. Nije mi loše. Stvarno nije. Lagala bih. Čovjek se navikne na grad. Ja se osjećam tipično šibenski.

J. ERCEG

„Jadrantours“ admiral bez flote

Ljepo se razvijaju prilike oko Jadrije i na njoj: na jednom gradskom kupalištu, od pristaništa pa do kabina uređuje se teren, a mecena je Gavrilo Čučuk, naš uvaženi američki iseljenik, kalifornijski Šibenčanin. To je lijepo, a »lijepo« je što brodska prevoza — neći biti i dalje. Branko Radečić, predsjednik Skupštine Društva prijatelja Jadrije u ovom slučaju ne propušta usporedbe iz prošlosti: kroz 65 godina postojanja toga kupališta (»lidera« se kupala na Rogackoj, Pakleni, Martinskoj) brodske su se rute bez zastoja odvijale parobrodom »Cavtat« preuređenom kasnije u p/b »Jadrija«, čak i za vrijeme okupacije, a problemi su u novome društvu započeli kada je krajem sedamdesetih Općina sva osnovna sredstva na Jadriji, pa tako i brodove prenijela na SOUR »Šibenku«, točnije na OOUR »Jadrantourse«, i ostale na RO »Rivijera«.

U Društvu prijatelja Jadrije vjeruju da je tom prilikom učinjen propust što nije potpisan i SAS o međusobnim pravima i obvezama supotpisnika, pa otuda potječu i korijeni problema i nesporazuma s brodovljem i vezama. »TIJAT« je još za vrijeme RO »Kras« potonuo na Slapovima, »JADRİJA« je onesposobljena prošle sezone, »ZMAJAN« je otuđen, »ABI« je potreban remont, a »Pirovac« je od nekadašnjeg vodonosca preuređen za vožnju turista.

Društvo »Jadrijaša« po svome statusu može biti isključivo »inicijator, pokretač i eventualno organizator određenih akcija«, govori Radečić, pa napominje da su još ti kolovozi prošle godine Opčin-

skim organima uputili dopis o problemima na kupalištu, a jedino je Izvršno vijeće Općinske skupštine organiziralo razgovor. »Malo je tko, očito, zainteresiran gdje će se građani kupati, posebice omladina.«

Ne sumnjamo da će ne-
tko mudar ponuditi Šiben-
čanima »guste« autobus-
ne veze i tako vožnju do
jedinoga kupališta srozati
na drmsanje lošim asfal-
tom i »lešadu« u limu au-
tobusa, ali se iz Općinskog
komiteta za privredu na-
zire rješenje: dosta je, na-
ime, ponuda privatnika za
uspostavljanje linija do
Jadrice, a zna se da i o-
ni i sa cijenom i kvalite-
tom usluga sigurno mogu
biti vrlo konkurentni. Zap-
ravo, kako stoje stvari, ni-
je čak niti riječ o konk-
urenciji, već o jednoj mo-
gućnosti putovanja do Ja-
drice morskim putem, jer
su u »Jadrantours« jasni
kada kažu »... da će re-
mont »Jadrice« biti moguć
samo onda bude li ona
plovila u visokokomerci-
jalnim, turističkim tura-
ma, a ne prevozeći građ-
ane do kupališta.

Društvo prijatelja Jadri-
ke nije zadovoljno »privat-
ničkom alternativom«, val-
jda zbog toga što im je
teško povjerovati, slobod-
no analiziramo, da je Ši-
benik digao ruke od svoj-
ih ljudi i jedinog kupali-
šta, ali sudeći po neslužbe-
nim »anketama« s ljudima
u gradu, mnogima je va-
žan »samo brod do Jadri-
ke, ma tko njime prevo-
zio.« A onaj tko hoće i
dalje »Jadrijom« do Jadri-
ke, morao bi predložiti
»Jadrantoursu« da do ku-
palista vozi preko Zirja, a
cijenu naplati u markama.
Uostalom, jedino tako se
može na remont...

B. PERIŠA

DRUGA RUNDA

OPERACIJA USPJELA PACIJENT UMRO

Ulica JNA je, posebno izgradnjom i širenjem šubičevačkog naselja, bila i ostala uskim prometnim grlom — uz (prešutnu) dozvolu parkinga s obje strane uz to je i dvosmjerna.

Najžu je ipak u dijelu kuće Karadole, pa u slučajevima kad naiđe gradski autobus iz pravca grada nastaje pravi prometni krkljanac — ništa čudno što su mnogi sudionici u prometu odahnuli na vijest da će se Ulica JNA širiti baš u tom dijelu.

Onda su radovi otpočeli, radilo se i, reklo bi se, u rekordnom roku se obavio cjelokupni posao – čitavo proširenje rečene ulice svelo se na »zahrta« komada vrta vlasništvo Močić, ostale (daleko evidentnije) »prepreke«, u prvom redu stambene kuće, točnije još – jedna stambena kuća (kažu da se radi o »posebnoj zaštiti« pred kojom su nemoćni i gradski oci), su ostale.

U slučaju proširenja Ulice JNA može se primijeniti ona — operacija uspjeła, pacijent je umro (u praksi sve češće prisutan apsurd, nažalost).

Iako, kad se bolje razmisli, u svemu tome ne treba ništa čuditi — u vremenima teškim i pomalo depresivnim neophodni je trunak optimizma, pa makar bio temeljen i na (golim) planovima želja. I u slučaju tehnološke ceste, a i planiranom proširenju prometnice na potezu od ražinske petlje do Rokića, zadovoljili smo se i zadovoljavamo se i "mrvcicama", isto kao u rečenom slučaju kad je za primjer uzeta Illica. INA.

»Mrvice« nisu bogzna što, to valja odmah priznati, iako nisu (a ne smiju ni biti) za potcenjivanje, pokatkad je moguće da utaže i najveću glad. O. C.

javlja ju nam

640 MILIJUNA ZA POPRAVAK OBALE

Jedan dio obale u šibenskoj luci u derutnom je stanju. Zbog toga raduje najava da će ovih dana početi radovi na sanaciji obale i to njenog dijela od gata Krke do autobusnog kolodvora. Kako je predviđeno, obavit će se plombriranje oštećenih dijelova obale i postaviti takozvani podvodni oblož. Prema sačinjenom proračunu u sve te radove utrošit će se oko 600 i četrdeset milijuna novih dinara, a sredstva će osigurati Samoupravna interesna zajednica za luke i lučice.

NA ŠUBIĆEVCU ZASAĐENO OKO 1000 SADNICA ALPSKOG BORA

Prvi dan travnja, koji i inače označava Dan dobrovoljnih omladinskih radnih akcija, naveo je šibensku omladinu (i pionire) da se iskažu. Toga je dana, naime, organizirana radna akcija na Šubićevcu pa je na požarom uništenim površinama zasađeno oko tisuću sadnica alpskog bora. »Pokrovitelj« te radne akcije bila je radna organizacija »Zelenila«, a sudjelovalo je oko deset stotina učenika osnovnih škola »Rade Končar«, »Mate Bujas« i »Lepa Sario«.

IZLOŽBA SKULPTURA IVANA PERKOVIĆA

Intenzivira se likovni život Šibenika. U prilog tome govori i izložba samoukog kipara Ivana Perkovića koja je bila otvorena u prostorijama organizacije za suzbijanje alkoholizma. Izložba je trajala četiri dana.

N. ZOGOVIC

METALCI ĆE SE NATJECATI U DESET DISCIPLINA

U organizaciji Općinskog odbora sindikata metalaca, u Šibeniku će se 21. i 22. travnja održati četrnaesto općinsko proizvodno-radno natjecanje metalških radnika i učenika koji izučavaju metalSKU struku. Kako je utvrđeno, osamdeset radnika i deset učenika natjecat će se u deset disciplina. Domaćini tog zanimljivog natjecanja šibenskih metalaca su SOUR industrije aluminija »Boris Kidrič«, Remontni zavod »Velimir Škorpić« i Tvornica elektroda i ferolegura.

N. DRUŽIĆ-VANAT

KONTROLA ENERGETSKIH STRUJINIH KRUGOVA

Termovizijska kontrola energetskih strujnih krugova izvršena je prošlim dana na većini trafostanica što su u vlasništvu šibenske "Elektres". Rezultati kontrole koja je izvršena najsuvremenijim uređajem firme "Hughes" ukazuju da nema kritičkih mjesta i da se trafostanice dobro održavaju. Rijekom "Jugospektu" je za obavljenu kontrolu isplaćeno oko 3,5 milijuna dinara.

D. NINIC

»SULUDE GODINE«
(Nastavak »Žikine dinastije«)

(Kino »**SIBENIK**« u svom redovitom terminu u 16, 18 i 20 sati.)

Poslije prometne nesreće junaci filma dospijevaju u bolnicu koja je pod prinudnom upravom. Bolnica je pretrpana i u kaotičnom stanju. U bolnicu dolazi prinudni upravnik. Da bi izbjegli odgovornost za udes naši junaci zaključie da je najbolje da se prave da su poludjeli.

Kinematografija

IZMEĐU JUČER I SUTRA

KAPA DOLJE
VATERPOLISTIMAPiše: Ivo
MIKULIČIN

KAPA DOLJE vaterpolistima »Šibenke-Solarisa«! U srijedu su zabilježili i drugu ovosezonu pobjedu protiv hercegovačkog »Jadrana«, što nije ništa manji pothvat od nedavnog iznenađenog i sjajnog uspjeha u sudaru s POSK-om u gostima. Obrazloženje takve ocjene leži u jednom, jedinom razlogu: Šibenčani su protiv Bokelja nastupili bez najvršnijeg osigurača, ozlijeđenog Denisa Šupe.

Sandro Santini preuzeo je naslovnu ulogu. Ne samo savjetima, već i borbom (što je posebno važno) golovima. U plivalištu je mlada šibenska momčad demonstrirala izuzetnu homogenost, motiviranost. Zajedništvo, koje je vidljivo svaki dan i prostim okom. Jer, prvotimci »Šibenke-Solarisa« ne završavaju svoje dnevno druženje završetkom treninga. Supu, Radovića, Bašića, Gulina i ostale možete vidjeti zajedno i u »kafiću«, na rivi, Poljani...

Taj podatak je samo dodatni argument sve češćim tvrdnjama da sadašnju prilično perspektivnu momčad šibenskog vaterpolskog prvoligaša valja održati na okupu ili klub vratiti u jugoslavenski vrh. Vodstvo »Šibenke-Solarisa« ima lica seba jedno gorko iskustvo s jeftinom rasprodajom sjajnih zvijezda i ugleda. Nije vrh da će se ta neugodna priča ponoviti i sa Šupom, braćom Vrbičić...?

IMAO sam, priznat ću, ne baš ugodan dijalog s Radom Petrovićem, beogradskim internacionalcem za vrijeme uzvratne utakmice »Elemes« — »Jedinstvo«. Nevjerojatno je, naime, kako se kriteriji u jugoslavenskoj košarci razlikuju. Od dvorane do dvorane, od suca do suca, od delegata do delegata, pa i (ako već hoćete) od novinara do novinara. S prve utakmice u Tuzli nigdje nismo pročitali ni slova o pljuvanju i vrijeđanju funkcionara i igračica »Elemesa«, o kiši tvrdih predmeta, koji su s tribina letjeli prema šibenskoj klupi. Delegatu Bati Prvanovu nije ni slučajno palo na pamet da zbog toga intervenira ili, pak, predloži suspenziju tuzlanskog parketa. Nisu se ni u kome smislu oglašili ni suci Stjepan Krajinović i Branko Jovanović. A na Baldekinu je u gotovo crkvenoj tišini zbog spomenuti Rade Petrović prekinuo na čas susret, već neugodnog skandiranja dijela šibenske publike tuzlanskoj reprezentativki Raziji Mujanović.

— To je zaista nesportski, a ja moram intervenirati kao sudac. Osim toga, držim da si za ovo najveći krivac ti, što si publiku upalio novinskim spomenom neugodnih događaja u Tuzli — obratio mi se u prekidu Rade Petrović.

Replicirao sam mu ne baš nježno: — A zar je trebalo preskočiti »tuzlansku« istinu? Slažem se da su neugodni povici Mujanovićevoj, ali da li je bilo tko od vas sudaca u posljednje četiri godine prekinuo utakmicu, zbog toga što je publika vikala tradicionalno »Dražene, pederu!« ili »Dražene, majmune!«

POSLIJE sjajne pobjede i još sjajnije igre nogometaša »Šibenika« protiv »Proleter« smatrao sam najnormalnijim razgovor s Markom Karadolom, tehničkim direktorom »crvenih« o (ne)realnosti prvoligaških ambicija Šubičeva.

— Nastojat ćemo ostati u utrci za 1. mjesto. Nema nikakvog razloga da odustanemo. Ako se nada još 5 klubova, zašto ne bismo i mi. U situaciji, kad nema izrazitog favorita, kad nitko nije posebno odmakao, zašto ne bismo i mi tražili svoju šansu — smiono je govorio Karadole.

Sutra me, međutim, sav očajan nazvao: — Povlaćim izjavu. Nemam snage više govoriti o optimizmu. Jučer je u Kistanjama Skakiću slomljen prst. To je zaista previše!

U prošloj smo rubrici govorili o peguli, koja tradicionalno prati prvoligaške juriše nogometaša »Šibenika«. Ako su u minulim zaletima »crveni« imali pegulu, onda ove sezone imaju super-pegulu: bijeg Nedeljkovića, slomljena noga Cukrova, slomljeni prst Skakića, teška ozljeda Godinića, prometna nesreća Jurina... Tko je sljedeći!?

RADUJE informacija da Bruno Marčelić, sadašnji kormilar »Šibenke« nije više tako odlučan u stavu da iduće sezone neće »gospodariti« Baldekinom. Ako ni zbog čega, a ono zbog dodatne Marčelićeve motivacije u play-outu: imat će osjećaj da se bori za svoje dvostruke interese. Sadašnje, aktualne i perspektivne, ako se klupsko vodstvo i on zaista dogovore oko produženja suradnje.

Marčelićeva razmišljanja trebaju biti putokaz i ostalima, koji su čvršće ili manje čvrsto vezani za »Šibeniku«. U susretu play-out valja se ponašati kao da će muški dio Baldekina na jesen biti u jednakom sastavu. Za stručne (i ine) analize ima vremena. Sadašnji, doduše usamljeni, »pokušaji« raščiscavanja aktualnih i prošlih zbivanja djeluju ishitreno i gotovo pogubno za toliko potrebni »Šibeniku« mir.

Boćanje

UZLET »JADRANTOURSA«

U subotu, 8. travnja, počinje prvenstvo Šibenika u boćanju. Toga dana u prvenstvenu trku uključit će se i novoosnovani klub šibenske turističke agencije »Jadrantours«. Inače, u posljednje vrijeme mnogo je učinjeno za razvoj boćanja na području naše komune. Pomladeno rukovodstvo Boćarskog saveza općine Šibenik na čelu s predsjednikom prof. Josipom Blaževićem i tajnikom Martinom Folgom »nadzire« osamnaest šibenskih boćarskih klubova

Slijedeći izuzetno korisnu namjeru sportskog druženja i zdravog natjecanja, agencija »Jadrantours« osnovala je svoj klub 3. studenoga 1981. godine. Ulazeći u prvenstvo koje će trajati do kraja listopada igrači će proći natjecateljsko krštenje, sakupiti iskustva, izgraditi svoj sportski profil. Mnogi će, zasigurno, postati meštri izbijanja ili valjanja, izrast će u prave, disciplinirane sportaše. U sastavu »Jadrantoursa« natječu se dva iskusna boćara, Slavko Barišić i Srećko Tintor. Ina-

če, svi skupa nadaju se dobrom plasmanu.

Naravno, mnogo toga će ovisiti i o upravi kluba (Veljko Krasić je predsjednik, Smiljka Gulinić tajnik, a Ivica Labrović blagajnik). Organizatori kluba su Slavko Barišić, Josip Nakić, Veljko Friganović, Zora Čeko i Veljko Krasić. Boje »Jadrantoursa« brane: Slavko Barišić, Zdravko Aralica, Josip Nakić, Srećko Tintor, Rade Kursar, Ivica Kulaš, Ivica Vukorepa, Ivica Labrović i Josip Bilić.

Z. CEKO

Kuglanje

REDOVNA
KONFERENCIJA
KUGLAČKOG
SAVEZA

Predsjedništvo Kuglačkog saveza Šibenik zaključilo je da se redovna godišnja konferencija saveza Šibenik održi 12. travnja u prostorijama sportskih radnika sa početkom u 17 sati. Na konferenciji će se raspravljati o završnom računu, financijskim planovima i natjecanju u Općinskoj ligi i Dalmatinskoj regiji, a osvrnut će se i na pojedinačno, te prvenstvo parova KS Šibenik, kao i o nizu drugih pitanja bitnih za unapređenje kuglačkog sporta na području šibenske regije.

»ŠUBIČEVAC«
OSIGURAO
OPSTANAK

Na završnom prvenstvu Hrvatske kuglačke lige-skupine jug kuglači i kuglačice postigli su dobre rezultate. U muškoj konkurenciji »tefovci« su osvojili peto mjesto sa 30 bodova, dok je »Šubičevac« osigurao opstanak. U ženskoj konkurenciji »Metalac-TEF« je zaslužio osvojiti peto mjesto, dok su na šestoj poziciji kuglačice »Šibenke«. Kuglači šibenskog »Galeba-TLM« stekli su pravo da sudjeluju u kvalifikacijama za viši rang natjecanja.

ŠTO KAŽU, ŠTO KAŽU?

JOVAN LAZIC, funkcionar »Jedinstva AIDA«: — Moram biti iskren pa priznati kako je »Elemes« oštećen u prvoj utakmici play-offa u Tuzli. Suci su svirali »korake« Dani-ri Nakić, zanemarujući da su »koraci« posljedica dvostrukog faula nad šibenskom reprezentativkom. A to je bila presudna odluka, jer se sve dogodilo 14 sekundi prije kraja, kada je »Elemes« vodio s dva poena razlike.

GRGO LUKETA, zagrebački Šibenčanin: — Čudi me pretjerani pesimizam, kad se govori o šansama »Šibenika« da se domogne prvoligaškog statusa. Ja vjerujem da možemo uspjeti, pa ću nastojati vidjeti što više utakmica. Eto me u nedjelju u Vinkovcima.

ZARKO BUTULIJA, košarkaški funkcionar i direktor OS »Rade Končar«: — Pokrali su nam sve obruče na otvorenim košarkaškim igralištima. Vjerojatno su to dječaci odnijeli da bi improvizirali utakmice u svojim ulicama. Zato predlažem da se košarkaški radnici nađu s predstavnicima šibenskih kolektiva, koji mogu izraditi obruče. Da se stotinjak obruča podijeli po mjesnim zajednicama. Možda je i to jedan od načina da dobijemo novog Dražena ili Daniru!?

ZELJKO JURIN, nogometaš »Šibenika«: — Nisam za dovođenje novog trenera. Mislim da prof. Ivan Mikelić ima dovoljno znanja i iskustva za organizaciju rada i treninga. Za ostalo trebamo biti odgovorni svi, pogotovu mi, stariji igrači. Ako smo se dogovorili da ćemo biti složni, pokušati iskoristiti šansu, koja nam se pruža, zašto da to kvarimo reakcijama i potezima, koji ruše zajedništvo i autoritet trenera?

I. M.

Komentiramo

Oslonac na vlastite snage

Oslonac na vlastite snage. S jedne strane toliko puta izrečeno kao putokaz da je postalo normalno a, s druge, kad se i samo malo »zagrebe« po površini, izbije na vidjelo toliko dilema da ih je u jednom ovakvom pokušaju moguće tek naznačiti. Prvenstveno, radi li se o temeljnim opredjeljenjima najširih društvenih uobličavanja života iz dana kad smo »stvarani« uz ponosno obećanje da nam je vlastita snaga dostatna za sve — pa smo to onda i danas prihijepili, između ostalog, i uz sport.

Ili je »kvaka« već od početka bila u spoznaji da se kod lole značajnijih projekata zapravo radi tek o »oslanjanju« dok će »možda srž« kvalitete stići odnekud. Dilema je, zacijelo, još, ali su i izrečene dovoljne da bi se shvatilo kako je i ovaj, društvenoj djelatnosti od najšireg interesa, najlakše bilo provesti desetljeća uz »mudro opredjeljenje« ne ubijajući se previše svakodnevnim životnim pokazateljima koji sa »zacrtnom orijentacijom« najčešće nemaju nikakve veze niti je ona u biti dovoljna za naše ambicije.

A kakav bi to onda trebao biti sport i fizička kultura s realnim dometima natjecateljskih oblika uz doprinose gotovo isključivo vlastitih sudionika. Svakako ne ovakvi kakvi stvarno jesu i kakve ih prešutno prihvaćamo a nismo ih spremni javno priznati, i ono što je od svega najgore, nismo ih spremni promijeniti.

Da bi se došlo do »postolja« uz zvuke nacionalne himne i napomene — ja sam iz Šibenika — potrebno je imati zdravu djecu koju netko treba naučiti pravilno plivati, treba nam vrijeme u kojem djeci neće biti najmanji problem »odličan« iz tjelesnog, jer to ionako nije važno, treba nam osjećaj potrebe da nam dijete upozna vršnjake i njihove gradove srećući pri tom radosti pobjeda i tuge poraza, treba nam više od metra sportskih površina »po glavi«, treba nam spoznaja da nam to treba, a naposljetku, trebaju nam ljudi obrazovanje kojih ćemo mi omogućiti kako bi shvatili da je za to potrebna i pamet a ne naša neuništiva spremnost na bogomdanu improvizaciju koja je zapravo finiji izraz za »hajdučije«.

Mi to sve skupa nemamo ali je laž pokriti se time kako mi dobar dio toga ne bismo mogli imati. Kad bismo to zaista htjeli, kad bismo jednom konačno znali (i priznali) što zapravo hoćemo i kad nam sadašnja »nesistemska spo-

rtiska istina« ne bi iz ovih ili onih pobuda zapravo — odgovarala.

Nama je očito lakše izbaciti parolu »o našoj djeci« za čije sportsko usavršavanje i odgoj nalazimo učitelje bez »po muke« tretirajući ih, moralno i materijalno, s manje uvažavanja nego domara. Nama je lakše ustvrditi kako domaća »struka« nije potrebna kvaliteta nego, ne daj bože, stvoriti uvjete za njihovo postojanje i dokazivanje. Nama je najlakše s »našom djecom« jer su najjeftinija, a time zacijelo i najmanje vrijedna. Pa čak i onda kad nas nerijetki »biseri« demantiraju nismo spremni do kraja biti zalag njihova trajanja u vlastitoj a ne nekoj drugoj ogrlici!

Tako se eto mi oslanjamo na vlastite snage. Ne, nitko ovdje nije noj što

I. Gulin

iz pijeska ne vidi potrebu i opravdanost »širenja« utjecaja izuzetnih veličina fizičke kulture. Ovdje je riječ o vlastitim snagama, jer svi su to u jednom trenutku bili bez obzira na to koliko im usko bilo »dvorište«. A oni niti do laze niti ostaju čuđom prirode, a ponajmanje su rezultat naših parola. Da bi smo ubuduće računali na njih trebat će nam barem trećina svega onog što pred sobom imaju brojni drugi, važni »društveni subjekti« za vrijednosti kojih se kasnije ne moramo previše bojati jer ih neće »pokupiti« niti susjedna mjesna zajednica.

Zdravko KEDZO

KK »Šibenika«

»PRIPREMNA« UTAKMICA

Da nije bilo pet minuta izuzetno slabe igre s »Olimpijom« prošle subote na Baldekinu, najvjerojatnije bismo u ovom napisu ustvrdili kako su se »narančasti« odužili svojim navijačima... Ovako je i ovog puta grlati i gromki »jug« bio iznad razine igre našeg prvoligaša. Ali i u svemu tome treba tražiti opravdanje, koje nije bilo teško uočiti u subotnjoj igri s vrlo jakim ljubljanskim sastavom. »Šibenik«, naime, taj susret nije mogao donijeti ništa više od prestiža, a kako se pokazalo ni »zmajčeki« nisu pobedom profitirali, s obzirom na rezultate na drugim terenima. Zato vjerujemo da je trener Bruno Marčević u većem dijelu igre više mislio na predstojeće natjecanje koje očekuje »Šibeniku« u borbi za opstanak — play-out i uigravanje linija. Mladi Kapov, Badžim, Kalpić, Gulin i Kelečević proveli su na parketu više minuta nego u prethodnim prvenstvenim okršajima.

U posljednjem kolu ligaškog natjecanja »Šibenika« putuje »Crvenoj zvezdi«. I u slučaju uspjeha Slavičevića se momčad neće dokopati mjesta koje vodi u polufinale doigravanja za prvaka Jugoslavije. Jer, teško je vjerovati da će »Bosna« u Tjovu Užicu preputiti bodove domaćinu koji je uz »Borac« već drugoligaš. — Nama će utakmica u Beogradu dobro doći da provjerimo spremnost pred okršaje u borbi za opstanak koji počinju 22. ovog mjeseca, veliki bek »Šibenike« Ivan Kapov.

KK »Elemes«

USPJEŠAN IZLET

Tko će »trokorakom« do finala doigravanja za prvaka Jugoslavije, košarkašice »Jedinstva« AIDE ili »Elemesa« znat će se nakon majstorice koja se između dva sastava igra večeras pred tuzlanskim ljubiteljima ženske košarke. Sudeći prema prikazanoj igri prije osam dana u Tuzli, te nakon sigurne pobjede na Baldekinu u uzvratnom susretu 1. kola play-offa košarkašice »Elemesa« nisu ni slučajno otputovali evropskim prvakinjaama bez izgleda na uspjeh.

— Poznato je što smo sve doživjele u prvoj utakmici u Tuzli. Na Baldekinu smo dokazale da smo nezasluzeno izgubile u prvom susretu, uvjerljivo nadigravši Raziju Mujanović i njene kolegice. Premda oslabljeni i u »Mejdanu« bez kažnjene Kornelije Kvesić smo spremne da slavimo. Dakako uz uvjet da se takvo suđenje kao prije osam dana ne ponovi, kazuje jedna od najzaslužnijih za uspjeh prošlog utorka na Baldekinu Marija Lončar.

NK »Šibenik«

BODOVI PRIKLJUČKA

Usprkos svim nedaćama »crveni« su na Subićevcu tužilaši vodeći momčad prvenstva zrenjanjinski »Proleter«. Toliko pljeska, za izvanredne akcije, proigravanja, udarce prema vratima zrenjanjinskog ligaša, zaslužili su svi prvotimci »Šibenika«, posebice strijelci Jurin i Maretić čiji se zgodici mogu svrstati u naj-golove sa evropske nogometne scene. Bio je to zaista rijetko doživljen praznik u slavu nogometne igre u kojoj su se namjerile momčadi istih, ili identičnih pogleda na najljepšu sporednu stvar na svijetu, kako se to ponekad za nogomet veli. U tom korektnom i sportskom nadigravanju uspješniji su bili momci sa Subićevca koji su potvrdili visok plasman i ozbiljno kucaju na vrata prve lige.

»Šibenik«, međutim, i na strani traži bodove koji bi učvrstili opravdanost kvalitete našeg ligaša. »Crveni« se sastaju sa bivšim prvoligašem »Dinamom« u Vinkovcima. Opravdana su naša razmišljanja da nakon dobre igre protiv lidera imamo izgleda da iz ravne Slavonije donesemo prve bodove sa ovoproljetnih gostovanja. Sutrašnji protivnik nam »leži«. Znali smo i ranije često vinkovački stadion napustiti radosni, kazuje desni branič »crvenih« Goran Pauk.

VK »Solaris«

SANDROV OPTIMIZAM

Minulih je dana naš vaterpolski prvoligaš odigrao dva prvenstvena susreta, oba u svom plivalištu. Protiv lidera prvenstva beogradskog »Partizana« nisu se ni tražili bodovi. Ali se isto tako nije očekivalo da će nekoliko dana kasnije hercegovački »Jadrani«, koji čvrsto drži posljednje mjesto na tablici, biti neugodan protivnik »Solarisovoj« momčadi. Ipak zahvaljujući prijedi svih Sandru Santiniju i braći Vrbicić nije došlo do velikog iznenađenja iako minimalna pobjeda nad bokokotorskim ligašem ipak je ono što je u ovom trenutku najvažnije — uknjižena su dva planirana boda. Na rasporedu 16. kola je i susret između »Mornara« i »Solarisa« u Splitu. Zbog gostovanja Šibenčana protiv POSK-a donijelo je veliku radost našim vaterpolskim. Da li se tako nešto može očekivati i večeras protiv momčadi s Poljuda? upitali smo »osmicu« »Solarisa« Sandru Santinija: »Mornarevci« se grčevito bore za opstanak. »Solaris« bi mirnom i staloženom igrom mogao iskoristiti konfuznost koja je u posljednje vrijeme prisutna među mornarima« i doći do novog uspjeha u splitskom plivalištu.

Pripremio: Predrag POPOVIĆ

SPORTSKI MOZAIK

STARTA PRVENSTVO OPĆINSKE NOGOMETNE LIGE

Ovog vikenda započinje prvo prvenstvo Općinske nogometne lige šibenik. Vođeci lozovački »Alumini« na svom terenu dočekuju uneskičkog »Razvika«, dok gračanski »Borac« odlazi u goste stankovačkoj »Croatiji«. Mornčad »Ražina« gostuje u Gačezima koji svoje susrete kao domaćini odigravaju u Skradinu. U Siveriću domaći »Rudar« dočekuje momčad zablackog »Poleta«. Poslije jesenskog dijela prvenstva u vodstvu se nalazi »Alumini« i »Borac« sa po 10 osvojenih bodova.

NEOČEKIVANI RORAZ KOŠARKAŠA »GALEBA«

U pretposljednem kolu prvenstva Hrvatske košarkaške lige skupine jug predstavnici Šibenika postigli su polovične uspjehe. »Galeb-TLM« poražen je u susretu sa »Kninom« 115:100, dok je »Osvit-Poliplast« susret sa splitskim »Lavčevićem« dobio bez borbe. U sljedećem kolu igra se lokalni derbi, jer se sastaju »Galeb-TLM« i »Osvit-Poliplast«.

SKRADINSKA »KRKA« U VODSTVU

U nastavku prvenstva Međuopćinske košarkaške lige Šibenik postignuti su iznenađujući rezultati. Novajlija u ligi skradinska »Krka«, koja je ušla u viši rang natjecanja odustajanjem rogozničke »Kopare« postigla je svoju drugu pobjedu ovog puta u susretu sa »Kosovom«. Tribunjska »Gajeta« favoriti prvenstva ne da se iznenaditi. Ovog puta sa 88:62 porazila je »Zaton«. »Subićevac« je poražen u susretu sa »Raslinom«, dok je »Grada« poražena u susretu sa »Ražinama«. U vodstvu se nalaze »Gajeta« i »Krka« sa 4 osvojena boda.

POBJEDA RUKOMETASA »METALCA«

U nastavku prvenstva Dalmatinske rukometne lige za rukometaše šibenski »Metalac-TEF« kao domaćin na svom igralištu u Crnici postigao je pobjedu u susretu sa »Cetinkom« iz Trilja rezultatom 23:20. U sljedećem kolu »tefovci« gostuju u Kaštel Sućurcu gdje se sastaju s domaćom »Željezarom«.

MALONOGOMETASI »BONACE« U VODSTVU

Oživjeli su tereni malog nogometa u Crnici gdje se odigravaju susreti prve i druge lige malog nogometa. Do sada su odigrana dva kola prve lige. Najveće iznenađenje napravili su igrači »Bonace« i »Subićevca« koji su postigli kao i prošlogodišnji prvaci »Baldekin« po dvije pobjede i nalaze se u vodstvu sa istim brojem bodova.

ŠAHISTI DRUGI U KUPU DALMACIJE

Na ovogodišnjem omladinskom finalu za Kup maršala Tita u Šahu za područje Dalmacije što je održano na Visu šahisti »Metalac-TEF« za služeno su osvojili drugo mjesto sa 13,5 bodova iza šahista Mravinaca. Na natjecanju je sudjelovalo 20 najboljih šahovskih klubova Dalmacije. Drugi šibenski predstavnik šahisti »Galeb-TLM« osvojili su 16 mjesto sa 7,5 bodova. Dvije najbolje momčadi »Mravinac« i splitski »Pošta« stekli su pravo sudjelovanja na republičkom Kupu maršala Tita.

R. TRAVICA

Kazivanje Markete Stošić

„NEMA VIŠE STAROG ŠIBENIKA“

Znate šta je smišno u svemu tome? Evo ja imam puni 87 godina, a nikad mi nije došlo susjeda od 55 godina i pita da joj posudim moje očale. A kako ću kad ja nemam, velin ja. — Kako nemaš? pita ona. — A nisan ji još dobila, gospoda mi, eto kako. — Pa kad ji misliš dobiti, podigne susjeda glas na me pari da san ja kriva što još uvijek lipo vidim i što i sad radim milje, a i ovo, vidite, to se zove toledo vez. E, i da van odma kažen kako sam dobila oto ime — Marketa. Dobila san ga po Markovu, prolitnjem svecu koji dođe na 25. četvrtoga kad se daje blagoslov polju, a ja san se rodila na 21. III, prvi dan prolja, pa eto tako. Onda su se dica krstila po crkvenjsku i nije moglo biti falinke kad su ote stvari u pitanju.

JA SAN VAN INAČE GORIČKA, OD BUMBERA

Ja san van inače Gorička, od Bumbera. Moji su bili težaci, ka i većina drugi, je li. Imali kuću kod sv. Luce i dosta zemlje u Donje polje, na Lokve, na Bare kod Jurjeva, pa u Dubravu. Uz to kar i konje. Kad san imala četiri godine, i šest miseci, ostanem brez matere. Čaća nosija crnu kapu ka znak žalosti pune tri godine, pa se poslin toga oženi, prije nije smija, tako bija ređ. Pa u kuću dođe mačija. U pučku školu san išla četiri razreda u sv. Luce, dobro san učila, ali već sa 10-tak godina počela raditi u rukaman, radila san narodne vezove i kape. Pa i krožete. Dođe narudžba, Marko Matavulj mene zva, zovne me i veli: »Triba mi to i to«. »Dobro jes, velin ja. I napravim sve što triba. Marko ima i tvornicu likera, radija travaricu, maraskino, šeribrendi. Dućan imali doli ispod gradskog metra, kod Turističkog saveza. Radiš smo i po 100 komada kapa. Tri smo mašine imali u kuću. Bila san samovoljna, imala san puno volje za rad. Sićan se kad bi se pokojni čaća naprtija i priko Glavice u Skradin na noge iša prodavati. A kad smo imali težake, nisan ni išla ligati, tribalo je spremiti spizu za poniti sobon u polje, do 3—4 ure iza ponoća bilo je gotovo — kontala san bolje i tako nego li poslin do Jurjeva ili još dalje na noge.

SVE JE IŠLO POD KLJUČ — SMOKVE, ULJE, RAKIJA

Koliko li san samo vode prenila od ferate pa do sv. Anel Vidro od 34 litre na glavu pa leva-leva i po pešest puta na dan. To je bilo najgora. Nisan mogla sama, pa smo dizali u dvi. Kad me gleda dr. Sulek u Zagrebu lipo je reka: »Srića tvoja što si uvijek bila mokra, da si se osušila, onda bi se upalila«. E, tako je reka. Vode je bilo i bliže, glavna česma bila kod Vatrogasnog doma, ali tu uvijek bila gužva i tribalo je puno čekati. Dolazila puno okolina, žene s vučijaman i drugim, Nisan mogla čekati, pa na feratu. En ti malu Katu, jedno ti san ja živila. Da san imala mater možda bi me odminila ili barenko razumila, ova druga bi bila zadovoljna da san čitav život ostala pepeljigon. Kad san ono utekla s mužon, ona išla plakati kod Marije Bumber. Ona joj lipo rekla: »A, čuj teta, njoži su 27 godina, što bi tila više«. Tako joj je rekla. A ja san se mogla i puno ranije udati, mogla san kad san tila, ali nisan tila. A Marijan je opet bija čovik na svom mištu, on je razumija.

Nije u ono vrime bilo ni šušta ni štramaca. Samo slama. Pa ka Isus lipo u jaslice upadneš. A slame je bilo dosta. U Šibeniku se vršilo na dva guvna, bila tamo na Krvavicama, Andrijašovo bilo najpoznatije. Za to se plaćalo, najbolje da nije. U kući se inače čuva svaki dinar. Sve išlo pod ključ — smokve, ulje, rakija. Sparalo se na svačemu da se kupi nova dionica. Jedna se košulja nosila i po nekoliko godina. Oko vrata se meta umetak, pištanja se zva, a onaj dio što se vidija ispod jakete također umetali, to se zvalo peturina. Unutra je moglo biti brez rukava i sve iskrpano, ali kad si postaviš pištanju i peturinu — parila je nova košulja. A peturina se umetala pomoću dvi kurdele, jedna išla oko vrata, a druga se vezala oko pasa. Bilo teško, pa je to i biće razlog što stari ne razumu mlade. Kažu — žena teke droba, pa odma u bolnicu. Nemojte, velin ja. Sta dišu i kako im je, dobre su. Kad smo prije ili ove umjetne pulastre i sve to. Sve ja to razumim jer san i ja prošla puno toga. I trpila bome. I ovoga i onoga.

MOJI SU TILI DA SE UDAN ZA TEŽAKA

Kad ono onaj moj doša iz prvog rata, vraćija se 1918, odma smo počeli ljubovati. Ne baš odma, godinu dvi kasnije, a oženili se 30-te. Moji bili protiv, tili da se udan za težaka, a onaj moj bija mehaničar i radija na feratu. Čaća mu bija mesar, to bila loza od Stošića što se zovu Abiči, nije to bilo ka danas, tribalo je puno plaćati Općini. Ako si i izbija koji dinar, to bilo u švercu. Općina udari pečat, a oni siku sve okolo samo da ostanu pečat, pa tako uvale i komad ti nije pečat prispija. Ili zakolje janje, pa onako odoka, moga je uvijek pogoditi u par deka bez kantara, podilili, a poslin naplati, je li, Toni Sucičevoj, Stani Egerovoj, Mari Ljubića, Zlatoviću i nama Bumberima. Ma, sve u dek ispravno. Onda stoji moja mačija na ponistru, a ispid kuće prolazi gradski policor Mijo Zorić. — Sjur Mijo, jes vidija moju Marketu, pita ona. A on vraćija čovik veli: »Da-šta san, eno je doli na obalu s onim svojim«. »Daću joj ja«, vikala je ona. A ka da je to bila ljubav ka danas. Mi se samo gledali, kortedavali se, crvenili kad smo se vidili i te stvari. Na Cvitnu nedilju pošalje on po prijatelju Josi Livakoviću boket za me, doša boket, a ona opet svašta kontra. A ja u onoj sobici di san spavala prolila san više suza nego išta. Onda mom Marijanu dodija, ode stati kod sv. Duva i reče: »Ili za me ili u zemlju«. I lipo me ukrade i mi u Split. Onda čaća kad je vidija u čemu je stvar pozove odma vinčanje. I vinčamo se kroz misec dana.

CILA JE ULICA BILA POZORNICA

A ko more nadomistiti maju Goricu. To je za nas bija grad, a sve drugo bilo je vanka grada. Kad pomislin onda mogu reći da je to bilo pučko kazalište di je cila ulica bila pozornica a svi mi glumci. Kad se gori ko nas slavila Gospa od Pompeja, to bila zaštitnica našeg kvarta, onda je stvarno bila fešta. Na malom trgu di se slavilo bila česma iz koje nikad nije potekla voda, pa smo je kitili cviećem, iz crkve bi se iznija kip i on se kitija, a u obližnje kuće palile se roketi. Svečanost potpomagali trgovci Pile Zorić, pa i Sare, onda i drugi. A da bi noći bila prava iluminacija, mi dica kupili velike poljske puževe i u njiove prazne kućice stavljali gnjilu, nadolivalo se ulje i meća lumin i to bi gorilo ka stotine svića. Glavna fešta bila ispid Čečurine kuće. A on ima magarca i zva ga Dragan, bilo na račun toga puno smija i zafkancije. Onda doli di je Narodna tehnika bila Marija Brka. Kod nije se išlo po vodu, bila nizbrdica i uvijek bilo vode. Tu bila mala pjace-ta, mlakarice veživalo magarce dok su išle raznositi mliko po kućama. Marija držala prasce, pa kad dođe koji brod ona brže bolje na obalu da vidi ima li spirina. Pa je mularija koji puta zaskičila ka i prasac kad je ona prolazila, a to nju ljutilo.

A ŠEMPREŠOLA, ČULI STE ZA NJU?

A Šemprešola, čuli ste za nju? Velu da to na talijanskom znači uvijek sama, a ona je tako i bila. Cili je život živila sama. Bila je svoje vrste. Danom je bila u kuću, a noću je uvijek izlazila vanka, šetala po groblju. Mogla se viditi vanka u II, ponoći, dvi ure. Nije znala raditi ništa u rukaman i te stvari, ali znala jezike, još u ono vrime govorila o televiziji i o stvarima za koje niko nije ni ču ja ni vidija. S njom se rugali, ali bilo je ljudi koji su je razumili. Svaki brod očekivala na rivu i ka čekala svoga dragana. Ustvari zvala se Bulat Anka, a proglasavala se Ančicom. Kad je umrla prije 10-tak godina govorilo se da ima 93 godine, iako ona nikad nikom nije rekla svoje godine. Taka ti je bila Šemprešola, pametna i malo na svoju ruku u isto vrime, a prid kraj života je stvarno teke rebambila.

U našu ulicu bija postolar, zva se Kaliger Roko. Ako si ima novaca platija si za take ili niku drugu stvar na postolu, ako nisi — ajde, platićeš, govorija je. Na dug si moga uzeti i postole u trgovaca. Mi se služili u Ante Bedriće ili u Adama. Kad se prodala litina ili kad je Marijan primija misec — plaćalo se. U Didole Montanarove uzimala se maništira i sve ostalo. A na rivu, doli ispod fontane, dolazili Talijanci

M. Stošić

s trabakulima iz Zadra, dovožili čentrune, cate, kaul, datule, prodavali vino u lipim pletenim damijanama. Onda tu bili drveni pjati, nije bija kutal nego velike drvene žlice. Bila velika drvena riva, gleda si kad će ti noga propasti u more. Tu sirotinja, lovila ciple.

»OSMRITNICA« NA VRATIMA GVOŽDARIJE

A stara peškarija bila ispod biskupije. Velika, lipa, zatvorena. Imala dva ulaza, jedan s morske i jedan s gradske strane, zatvarali se velikim željeznim vratima. Poslin je stavili kod sv. Dominika, bila je pokrivena, ali mi nije bila u srce. Pijaca bila di je danas Općina. Bila okrugla, bilo sve u krug, okolo barake. Tu bile poznate šibenske kompravende Ložići bili najjači, muž i žena, poslin braća. Bilo više od 10-tak baraka piturani u zeleno, to mu dođe ka današnji kiosci. Odzad bile murve, ostala još samo jedna kod sv. Nikole. A još iza bile mesarnice: Lukinova, Grubišića, Ante Stošića Mimca, Frane Karaduza i drugi. Odma blizu drža svoju gvoždariju i zvani kagadzogatul, čovik dosta škrt i nepovjerljiv prema svakome. Još prije nega otvorija radnju dođe Vinko Vučić i stavi mu osmrtnicu na vrata, to kada je on umra. Kad on doša i vidija, majku, čaću — ko mi je oto meta. Pita one u Medulića, Vinko kaže ne znan. A kad jedanput Vinku nije bila žena u kuću, on se napravi mrtav, leže u postelju, upali dvi sviće pokraj glave, a njegovu kumpanjoni reču kadadzogatul da je Vinko umra. Dođe on, pogleda, vidi sviće goru, klekne i počne: »Mio Vinko, nisan s tohon govorija, oprosti mi«. Kad poša ča, a Vinko će njehu: »A, je li, tija bi da ti oprostim, savjest ti nije čista, znači«.

U »MEDULIĆA« SU SE OKUPLJALI SVE STARI MOMCI, BLUNČINE ŠTO SE KAŽE

U kavani Medulića se inače okupljalo društvo. Sve stari momci, blunčine što se kaže. Čim ko prode ulicom, oni komentir. Kad san kuda tribala ići, uvijek san išla Masnom ulicom, bižala san odozdola. I tako dođe u Medulića Mate Pačić, direktur od popovske banke, odloži šešir i sidne. Šešir stavlja kod jednoga, isti njegov. Kad poša ča, meće šešir na glavu, a on tisan. Gleda ga, okriće ga, a on ne more na glavu. Onda jedan iz klape pride i reče: »A šjor Mate, izgleda da van je glava otekla«. On pipa, pipa i veli: »I meni se nešto čini čudno i poslin lipo ode u likara«.

E, to van je tako bilo. Bilo i veselo i tužno i sirotinje. U blizini bija i samostan od koldrica benediktinja. Kad se zaredi i ude tute nikad se ne izlazi vanka. Tek svake 100-te godine, pa koga zapane. Tu bilo tuberkuloze, bilo svašta. Danas više nije tako.

Nema više starog Šibenika, žena koje su nosile boldune, starijeg svita — muški koji nosili rečine, ne čuva se više nova roba u armerunima za doktora i prigode. Druga vrimenta. A ja se onda veselila i pravila važna kad me čaća posla po pečenu glavu u Zlatana, nosin ja glavu, a Marija Vatauk stoji ispid svoje gostionice i govori: »Neka, neka, neću ni ja više vino kupovati kod tvog čaće. A kod nje bilo meso krvavo i svit nije tija kupovati«.

Pribilježio: ŽIVKO SARIĆ

Kinematografi

ŠIBENIK: američki film »Mo onwalker« (do 9. IV.)
domaći film »Sulude godine« (od 10. do 16. IV.)
TESLA: američki film »Prljavi ples« (od 10. do 14. IV.)
američki film »Skriveni« (do 9. IV.)
20. APRILA: američki film »Johnny 5« (do 9. IV.)
američki film »Djevojke iz taksija« (do 15. IV.) početak u 20.30 sati.
američki film »Drž'se« (od 10. do 12. IV.)

Dežurna ljekarna

CENTRALA, Ulica B. Kidriča bb (do 14. IV.)

Iz matičnog ureda

Rođeni

Dobili kćerku: Ivan i Ksenija Jurković, Drago i Radmila Berak, Ante i Iva Antić, Damir i Gordana Skočić, Mate i Jasminka Kitarović, Ivica i Nada Strkalj, Živorad Stefanović i Gordana Barišić, Željko i Mira Nižić, Augustin Tugomir i Marta Šarlija.

DALI KRV

U Službi za transfuziju Medicinskog centra u Šibeniku dobrovoljno su dali krv: Miroslav Rajić, Branko Blažev, Milan Damjanić, Zoran Šonc, Nenad Babić, Blanka Antić, Zorana Antić, Joško Trlaja, Zdenko Zjajić, Mate Mihovilčević i Boris Lambaša (MT-RZ), Anđelko Babić i Goran Ninić (»Poliplast«), Željko Mrčela, Ljubomir Miš, Nenad Milovac i Boris Krnić (SOUR »B. Kidrič«), Josip Čaleta (»Šipad«), Željko Juras (Klub DDK Crvenog križa), Dragan Jurica, Milan Jović i Martin Zubak (SUP), Zoran Španja (Vodice), Goran Juras (TEF), Jere Gulini, Zvonko Bilić i Vjenceslav Džepina (Šibenik).

Općinska organizacija Crvenog križa zahvaljuje svim davaocima.

Dobili sina: Marko i Ana Mujan, Goran Corić i Dijana Borčević, Marko i Ana Maleš, Nedeljko i Radojka Slamić, Ivan i Ljubica Lemac, Ivan i Zorana Krnić, Zvonko i Miho vilka Džaja, Ante i Ankica Čaleta, Goran i Aleksandra Vučenočić, Damir i Vesna Grčić, Željko i Mira Nižić.

Vjenčani

Neda Bura i Sladan Grubelić, Lora Slavica i Predrag Grgurica, Vesela Bačelić i Vinko Maleš, Mladenka Zeljak i Vladimir Vranjković, Aida Čoga i Ivo Pancirov.

Umrli

Stipe Grgas-Bile (77), Manda Grozdanić (88), Đuro Karabuvava (75), Janja Sunara (89), Marija Mrčela (54), Tonka Gulini (89), Miroslava Copić-Traber (58), Vica Nakić (67), Ivan Jerat (68), Ivan Stančić (80), Tonka Vučak (74), Nikola Božikov (81), Svetin Gović (62), Andrija Junaković-Crnjak (81), Milan Jeličić (72), Niko Milaković (80), Roka Mandarić (83)

TELEFON: 25-822

ELEKTROSERVIS sa dugogodišnjim radom, popravak hladnjaka, zamrzivača, strojeva za pranje, uvoznih dijelova po povoljnim cijenama, garancija i računi za DOZ. Nenad Gligić, Ispod Vidilice 2 (kod Poliklinike). Telefon 26-303 (148)

VINOGRAD—DONJE POLJE, ŠIBENIK, bačve, torkul, stroj za grožđe, dendinjeru i raznu poljsku opremu prodajem Telefon 28-007. (161)

ZADAR — ŠIBENIK: prodajem ili mijenjam stan 36 četvornih metara privatno vlasništvo, centralno grijanje, mali vrt za sličan. Javiti se na adresu: Toma Ercegović 1. buk. partizanskog odreda 2 C Zadar, ili na telefon 059 22-454. (162)

HITNO prodajem montažnu kuću 3x2 sa balkonom, elektroinstalacijom, tri ležaja. Cijena 6.000.000 dinara. Kut St. udene vale i magistrale. Idealno za gradilišta i otočni vikend. Prodaja u nedjelju od 9 do 12 i od 15 do 18 sati. Telefon 26-807. (163)

PRODAJEM »Fiat 125« talijan ski, može i u dijelovima, također prodajem zidarski alat. Javiti se na telefon 26-180 svakog dana (164)

MALI OGLASNIK

Dana 14. veljače u 7 sati ujutro kod željezničke stanice (tehnološka cesta) vlasnik crvenog automobila s troje vrata odvezao je u automobilske nesreće ozlijeđenu Zlatu Radović na Polikliniku. Velika nam je želja da mu zahvalimo, pa ga molimo da se javi na adresu: B. Kidriča 54 A/V ili na telefon 33-873. (160)

GRADILISTE s građevinskom dozvolom u Podsolar- skom povoljno prodajem Telefon 059/23-275. (165)

IZNAJMLJUJEM poslovni prostor potpuno uređen u centru grada, veličine 18 četvornih metara. Posjeduje dvije do zvole za rad. Nazvati od ponedjeljka na telefon 26-303. (166)

PRODAJEM 32 četvorna metara tafting podne obloge, 20 posto niže od cijene koštanja. Javiti se na telefon 27-100 poslije podne. (167)

PRODAJEM 600 četvornih metara zemljišta u Bilicama-Gatara, desno od spomenika sa građevinskom dozvolom i započetim objektom. Telefon 25-760 i 25-767. (168)

U SPOMEN

IVAN (Petar) SKROZA
4. IV. 1980.
4. IV. 1989.

S ljubavlju i poštovanjem čuvamo uspomenu na tebe.

Tvoji najmiliji.

Počivao u miru Božjem!

(046)

Kretanje brodova »Slobodne plovidbe«

STOLT EXPORTER — na putu za Rotterdam, **STOLT USKOK** — u Namikati, **JABLANICA** — u Stavangeru, **ZIRJE** — na putu za Geelong, **BIHAC** — u Brakeu, **SUBICEVAC** — na putu za japanske luke, **DINARA** — u Oskarshamn, **BARANJA** — u Kazablanci, **JURAJ DALMATINAC** — na putu za New York, **SIMO MATAVULJ** — na putu za Baltimore, **MURTER** — na putu za Oristano, **KORNAT** — na putu za Bejau, **BILICE** — na putu za Split, **SKRADIN** — na putu za Kazablanku, **VODICE** — na putu za New York, **BORUSSIA** — na putu za Port Said, **SUBOTICA** — na putu za Burnside, **ZLARIN** — u Dugom Ratu, **BIOGRAD** — u Pensacoli, **DRNIS** — u Brakeu, **PRIMOSTEN** — na putu za Nantes, **KRAPANJ** — plovi u grčke luke, **PRVIC** — u Bremen, **ROGOZNICA** — na putu za Alexandriju.

IN MEMORIAM

MILOŠ JURIĆ
13. IV. 1986.
13. IV. 1989.

Prošlost se ne može zaboraviti.

Ona je uvijek u sjećanju prisutna.

Supruga Branka

(047)

U SJECANJE

VLADE PETROVIĆ
pok. Šime
9. IV. 1984.
9. IV. 1989.

Već pet godina nisi među nama, ali si u našim mislima i u našem srcu do kraja našeg života. Po- nosni smo na tebe, dragi naš oče i suprugu.

Tvoji: supruga i djeca

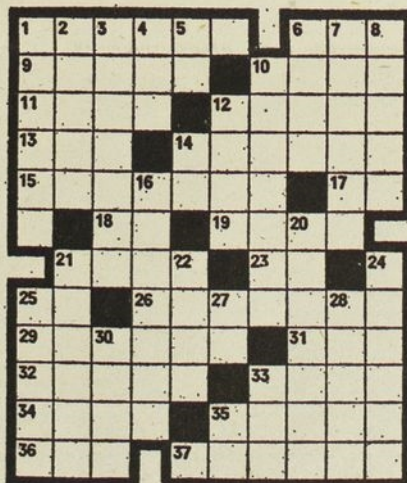
(048)

VODORAVNO: 1. Mjesto na istoimenom otoku nedaleko od Šibenika, 6. Izmišljena priča o bogovima, 9. Vrsta obrtnika, 10. Ri- jeka u Francuskoj, 11. Prvi čovjek po Bibli- ji, 12. Salamura, 13. Katran, 14. Poeni u te- nisku, 15. Tal. renesansni pjesnik (Pietro), 17. Uzvik boli, 18. Jedna glazbena oznaka, 19. Proračun, budžet (po fr.), 21. Osamljena, 23. Osobna zamjenica, 25. Automobilska oznaka za Karlovac, 26. Vrsta južnog voća, kivi, 29. Sprava, naprava, 31. Oznaka na kamionu međunarodne špedicije, 32. Glasnoša, tek- lić, 33. Neupotrebljavani, 34. Vrsta mirodije, 35. Čovjek koji živi sam, bez obitelji, 36. Grad u SR Srbiji, 37. Turističko mjesto na otoku Murteru.

OKOMITO: 1. Vrsta obrtnika, 2. Vođa neke pol. partije, 3. Vrsta višnje, 4. Okvir slike, rama, 5. Kem. znak za iridij, 6. Važna (i vrlo skupa) živežna namirnica, 7. Izum, pronalazak, 8. Jedan kem. element (Ti), 10. Vrsta kvalitetnog stolnog vina, 12. Fr. muš- ko ime, 14. Inicijali prezimena i imena dub- rovačkog pjesnika (»Osman«), 16. Vrsta me- diteranskog grma, 20. Stručnjaci o građi ljudskog tijela, 21. Sredstvo za pranje (množ.), 22. Obar, Avarin, 24. Stari dio Šibe- nika, 25. Naziv nenastanjenog otoka u ši- benskom arhipelagu (bivši sedmi kontinent), 27. Inicijali glavnog junaka iz istoimenog romana C. Dickens, 28. Krasan, 30. Vrsta bora, 33. Sav na ženskoj čarapi, 35. Povrat- na zamjenica.

LJ. JELOVČIĆ

KRIŽALJKA

Turizam danas i sutra

Efikasna realizacija radnog procesa (4)

Piše: **Mirjana
KNEŽEVIĆ
GRUBIŠIĆ**

Predložene touroperatorске организације представљају нови облик организације у туризму. Њихово устројство темелји се на искуствима развијених емитивних земаља уз потребно прилагођавање нашим друштвено-економским увјетима и самосталним односима. Према томе, не ради се просто о механичком преношењу односно копирању touroperatorске организације из развијених земаља, без обзира на то што су обликоване према њихову узору, а и назив им је остао исти. Предложене touroperatorске организације од touroperatorа капиталистичких земаља ипак се разликују не само према начину организовања него и према утицају што га удружене туристичке организације имају на њихово djelovanje.

Domaći touroperator — veliki dobitak

Uvođenjem novog faktora — domaćih touroperatora — u strukturu turističke ponude, organiziranost našeg turizma bitno će se poboljšati iz više razloga: podjelom i pre raspodjelom poslova i radnih zadataka između turističkih agencija organizacijski postavljenih u centar turističkih grupacija i jugosla-

venskih touroperatora provest će se specijalizacija poslovanja, uvođenje normativa, unapređenje djelatnosti i bolje korištenje postojećih kapaciteta; riješit će se problem plasmana jugoslavenskog turističkog proizvoda na inozemnom tržištu na najbolji način, preko jakih organizacija koje mogu pravno kooperirati s inozemnim touroperatorima; izmijenit će se globalna organizacijska struktura jugoslavenskog turizma jer će touroperatorima postati jaki kohezivski faktor ponude; uslijedit će koncentracija kadrova i sredstava u posredničkoj djelatnosti, što će utjecati na brži razvoj samostalnih, proizvodno-tehnoloških i ekonomsko-dohodovnih veza u udruženom radu turizma; turističke agencije povezane u turističke grupacije uspostaviti će čvrste samoupravne veze s ostalim udruženim radom turizma i postat će sigurne spone između domaćih touroperatora i turističkih grupacija, što će značiti suštinsku promjenu u položaju i funkcijama turističkih agencija u turizmu; turističke agencije Jugoslavije prestat će ovisiti o inozemnim touroperatorima, a svojim novim položajem bit će ovlaštene i sposobne da zastupaju interese ju-

goslavenskog turizma; u interesu organizacija turizma na međunarodnim emisivnim tržištima posrednici touroperatorskog tipa istupat će spremno i ravnopravno organizacijama inozemne potražnje, što će poboljšati naše mjesto u inozemnom turizmu, omogućiti real-

nu procjenu turizma i adekvatnu promociju svih objektivnih komparativnih obilježja i kvaliteta, sa snažnim stimulansom organizacijama turizma na aktivnostima za poboljšanje poslovanja i postizanja maksimalnih efekata; u suradnji s vlastitim posrednicima velikog

formata, organizacije u turističkim grupacijama kao i organizacije van grupacija prestale bi djelovati pojedinačno, izdvojeno i uključile bi se u vitalnu strukturu jugoslavenske ponude.

Da ne budemo serviseri inozemnih agencija

Ponudnim rješenjem turistička ponuda naše zemlje ne bi više ovisila bezuvjetno o procjeni pojedinih touroperatora, o stihiji i slučaju već bi predstavljala homogeno tkivo jedinstvene ponude. Istodobno domaće bi turističke agencije prestale djelovati kao serviseri inozemnih agencija i uz svoje važne radne zadatke i funkcije postale bi katalizatori ponude i serviseri udruženog rada turizma s kojim su prirodno vezane u finalizaciji zajedničkog turističkog proizvoda na liniji: proizvodno-uslužne organizacije turizma i domaći touroperator-izvoznik jugoslavenskog turističkog proizvoda.

(Kraj)

Zaštita spomenika kulture: predstoji rekonstrukcija i obnova vodoopskrbnog objekta »Četiri bunara«

Novi život drevnih bunara

Šibenik je u svojoj bogatoj povijesti nerijetko imao problem sa opskrbom vodom, naročito u ljetnim sušnim mjesecima. Vrlo često je za dovoz vode trebalo odlaziti na izvorišta u Vodice, a to je bilo vrlo skupo, a pokatkad, u nekim nemirnim vremenima, i opasno. Druge izvore kvalitetne vode u okolici Šibenika nije bilo, a do rijeke Krke je bilo daleko. O izgradnji vodovoda od Krke do Šibenika u srednjovjekovnom Šibeniku se nije razmišljalo.

Koliko nam je poznato u Šibeniku javnih cisterni većeg kapaciteta u XIV. i u prvoj polovici XV. stoljeća nije bilo, osim one koja se nalazila na prostoru između Katedrale i Vijećnice. Prema nekim podacima u toj se cisterni moglo akumulirati oko 27.200 barela vode. Osim javnih cisterni u srednjovjekovnom su se Šibeniku, dakako, gradile i manje cisterne u sklopu obiteljskih kuća. No, sama izgradnja cisterni u privatnim kućama mora da nije bila česta pa je gradsko vijeće odlučilo sufinancirati izgradnju privatnih cisterni.

Generalno vijeće svojom Reformacijom XLII od 18. prosinca 1385. godine odlučilo je »da ubuduće svaki onaj koji hoće sagraditi bunar u gradu Šibeniku, kada bude rečeni bunar završen, šibenska općina ima sagraditelju bu-

nara isplatiti polovicu troškova, pošto onaj koji je dao sagraditi bunar pred gospodinom knezom Šibenika i njegovom komisijom predloži ukoliko što god je potrošio pri gradnji rečenog bunara i pošto prisegne na sveto Božje evanđelje da je utrošio za taj bunar toliko, koliko je pismeno iskazano.«

Iako je ova Reformacija imala za cilj rješavanje ili ublažavanje stanja u vodoopskrbi Šibenika izgleda da to u cijelosti nije riješeno jer problem vode i nadalje ostaje. Koji su razlozi što stanovnici srednjovjekovnog Šibenika nisu gradili u dovoljnom broju cisterne nije nam poznato. Možda je razlog stjenovito tlo koje je onemogućavalo lak iskop. Gradnja cisterni, prema onome što danas znamo, često se izvodila kao dio prizemlja kuće. Odnosno radi pada terena na nižem dijelu je građena supstrukcija koja se često koristila kao cisterna.

Ni nakon dolaska Mlečana 1412. godine problem opskrbe grada vodom nije riješen. Osim opskrbe vodom stanovništva mletački knez je morao voditi računa i o tome da mu vojnička posada ima dovoljno vode. Iz tih razloga a na molbu Šibenskog kneza, Vijeće umoljenih u Veneciji je 13. ožujka 1445. godine odobrilo šibenskoj komuni 500 malih libara u svrhu »popravka zidina, kula i uređenja javne

cisterne«. Navedene godine od uređenja javne cisterne nije bilo ništa, ali već naredne godine, nakon sušnog ljeta, 10. siječnja 1446. godine sklopljen je ugovor između šibenske općine i majstora Jakova iz Trana poznatog graditelja cisterni o gradnji jedne velike cisterne. Cisterna se trebala graditi izvan šibenskih bedema i to na lokaciji između Katedrale prema crkvi sv. Dominika. Radove na izgradnji cisterne Jakov će izvoditi sâm i davati upute drugim radnicima i majstorima. Općina će davati kamen, kreč, drvo i radnike.

Gradska cisterna bi dijelom bila usječena i u živcu kamenu. Majstor Jakov Correr iz Trana (Apulia) osim na gradnji gradske cisterne u Šibeniku spominje se prije toga kao arhitekt i graditelj korčulanske katedrale sv. Marka, a u istom gradu je gradio i neke cisterne. Nadzor nad izvođenjem radova na gradnji cisterne u Šibeniku povjeren je čuvenom arhitektu, graditelju i kiparu Jurju Dalmatincu koji je u to vrijeme, zbog nekih nesporazuma i nedostatka novca, imao manje posla na gradnji Katedrale. Za gradnju cisterne u gradu Šibeniku je bio uveden i posebni porez kojim su se prikupljala potrebna sredstva. Cisterna je građena od 1446. do 1453. godine, a imala je kapacitet od 28.000 barela. Gradnja ovog komunalnog objekta, od velikog značaja za grad i njegove stanovnike koštala je 2.200 dukata.

Ovaj srednjovjekovni komunalni objekt sačuvan je do danas. Nažalost, stanje u kome se nalazi nije reprezentativno. S obzirom na smještaj objekta u neposrednoj blizini Katedrale i sve prisutnije posjetiće nužno je izvršiti rekonstrukciju i sanaciju bunara i dovesti ga u primjeren izgled. Namjena bi mu trebala postati ista, rezervoar za vodu, u slučaju da nam iz bilo kog razloga zakaže vodovod. Plato cisterne bi se mogao koristiti za manju ljetnu pozornicu.

Uređenjem tog objekta grad bi, osim funkcionalne koristi, dobio saniran izuzetno vrijedan spomenik kulture, a uz to riješio okolne stanare depoa smeća i legla komaraca, a nas sve skupa kulturne sramote. To bi, istodobno, bio prilog akciji »Uredimo naš grad«.

Prof. JOSIP ČUZELA

SUSRETI: Ivo Brešan, književnik

Mrduše ima i u „Pticama nebeskim“

U elitnom večernjem terminu Televizija - Zagreb već četvrti tjedan emitira seriju »PTICE NEBESKE«, koju po scenariju Ive Brešana režira Danijel Marušić. O Brešanovu televizijskom prvim kritike su zasad različite. Nekima se čini da to nije onaj »pravi« Brešan, poznat i blizak kazališnoj publici po »Hamletu« i groteskama koje su izvođene kasnije.

— Nije ovaj tekst bitno drukčiji, tvrdi Brešan. Riječ je samo o tomu da se radnja prvih epizoda zbiva u prijeratno vrijeme. Epizode koje slijede, »Sineasti« i »Prst sudbine« događaju se u našem vremenu i satira su na naše, suvremene prilike. Scenarijem je bilo predviđeno snimanje još jedne epizode o događajima iz ratnih dana, ali bi, prema objašnjenju koje je stiglo iz Televizije, snimanje samo te jedne epizode koštalo gotovo koliko i snimanje svih ostalih zajedno. A s obzirom na to da je cijela serija ionako preskupa, od toga se odustalo.

Zašto baš »PTICE NEBESKE«? Mislim da je to bilo jasno još u prvoj epizodi, »Udavača«, u kojoj glavni junak Grof citira Evanđelje i kaže svom »kolegi« Motki: »Isus je rekao, živite kao ptice nebeske, koje niti siju, niti žanju, a hrani ih otac njihov nebeski«. To je nit cijele serije, to je model po kojem bi, po mišljenju glavnog junaka, trebalo živjeti. Ipak, ne bez nekih moralnih obzira. Grof, iako, varalica, neće uzeti pare sirotinji. To ste lijepo vidjeli u epizodi »Geometri«.

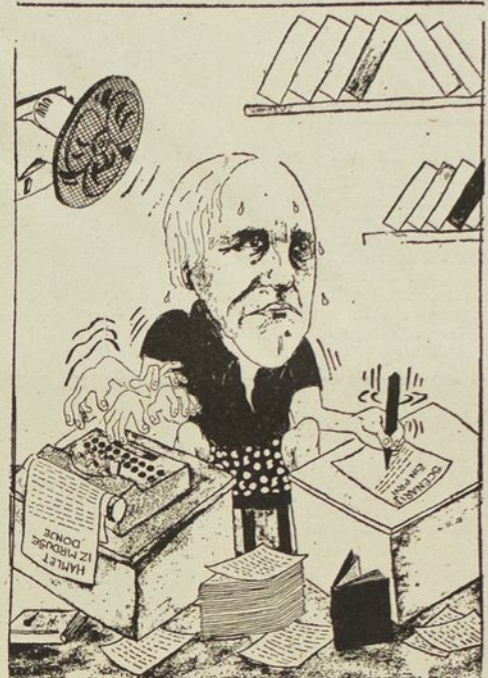
Da li je serija koju upravo gledamo na našim malim ekranima, napravljena prema događajima iz života jednog Šibenčanina, kojeg su mnogi poznavali i čije se zgode i danas prepricavaju. U Šibeniku se o tom naveliko govorilo već poslije emitiranja prve epizode.

— Istina je. Mnogi su događaji u seriji inspirirani stvarnim događajima jednog našeg sugrađanina, koji je danas već pokojni. Neke

sam detalje izmislio, dodao, ali svi su »načinjeni« u njegovu duhu. Po epizodama »Geometri« i »Sineasti« mnogi će Šibenčani odmah pogoditi o komu je riječ. Ja sam sinopsis za ovu seriju napisao još prije osam godina i ponudio ga Televiziji - Zagreb. Tada je to trebao režirati Mario Fanelli. Međutim, tadašnja »garnitura« u dramskom programu Televizije nije ga prihvatila. U međuvremenu, Fanelli je otišao u mirovinu, promijenili su se i ljudi u dramskoj redakciji, sinopsis je prihvaćen i sada je to, eto, režirao Marušić. Jesam li zadovoljan? Jesam, Marušić je to napravio vrlo profesionalno a, uz to, on pripada istoj, staroj školi kao i ja, kojoj je najvažnije suvislo i logično ispričati priču, tako da gledatelj može sa zanimanjem pratiti što će se dogoditi. I da ga to što gleda niti gnjavi, niti mu dosaduje. Mislim da je u tom smislu Marušić svoj posao napravio vrlo profesionalno. I Zijad Gračić, glavni glumac, također. Vrlo zgodno je napravio tu ulogu. Doduše, posljednje dvije epizode još nisam vidio. I ja ću ih prvi put vidjeti u redovitom televizijskom programu.

Iako je serija »PTICE NEBESKE« napisana po događajima jednog Šibenčanina, nije snimana u Šibeniku? — »Ne. Da je u seriji ostala epizoda koja obrađuje ratno vrijeme, ona bi bila snimljena ovdje. Ostalo je snimljeno u Sinju, u nekoliko samostana na Pelješcu i Korčuli, u blizini Vinkovaca, u Lošnju i Zagrebu. S tim da su i svi enterijeri snimani u Zagrebu.«

Reakcije televizijske publike spomenuli smo na početku ovog teksta. Najkraće rečeno — različite su. Mislim da je to i normalno. Kad bi svi mislili isto, bilo bi očito da tu nešto nije u redu. No, koliko se meni čini, ljudi seriju gledaju sa zanimanjem. Ako ih ne gnjavi, onda mislim da sam postigao svoj cilj. Kritika još nije rekla zadnju riječ, što je i logično.

»Stvar« se ne može ocijeniti dok se ne pogleda do kraja, iako su već nakon prve epizode kritike bile vrlo različite. Putovao sam posljednjih dana kao selektor Jugoslavenskog festivala djeteta po Jugoslaviji, pa sam čitao i hrvatske, i srpske, i makedonske novine. Bilo je negativnih kritika, ali je bilo i onih drugih, koje bi se mogle ocijeniti kao hvalospjevi. No, najbolje je sačekati kraj emitiranja cijele serije. U međuvremenu, ja sam izdavaču, biblioteci »HIT«, predao rukopis za svoj prvi roman sa istim naslovom, »PTICE NEBESKE«. U njemu će, naravno, biti puno više detalja, puno više događaja koji u seriji nisu mogli biti ispričani. Mislim da je upravo »Šibenski list« već objavio i jedan ulomak iz tog romana.

Ž. PODRUG

Premijera komedije »Iz života kukaca« Karela i Jozefa Čapeka u šibenskom kazalištu

„ČEMU TAJ UZORAN BESMISAO“

Već nekoliko godina uzastopce dramski ansambl Šibenskog kazališta iznenađuje nas bar po jednim izvanserijskim »događanjima«. Ovaj put komedija s predigrom i epilogom »Iz života kukaca« Karela i Jozefa Čapeka koju su izveli premijerno (možda i prvo izvođenje u Jugoslaviji?) 30. ožujka.

Premijera je očekivana s izuzetnim interesom pa i strepnjom, s razlogom jer je sve bilo novo i nepoznato, od teksta do ravnateljskog tima (redatelj, scenograf, kostimograf, koreograf, majstor za glazbu — svi gosti iz Zadra). Jedino su »direktni proizvođači« — glumci, već »prokušani« šibenski amateri. Ali i kod njih je bilo »izazova«: brojni ansambl sastavljen je od »starih« i »mladih«. Bilo je nužno.

taj raznovrsni orkestar uštimati. A i ravnatelj bijaše vrlo mlad, gotovo debitant (Srećko Sestan, Šibenčanin na radu u zadrskom Lutkarskom kazalištu).

I odmah kažimo: poluprofesionalni teatarski ansambl »Kukaca« bio je profesionalan u izvedbi, ujednačen, ritmički precizan, intonativno čist, vizualno savršen, nepretenciozan, u svemu dopadljiv. A zasluge za sve to, dakako uz kompletnu izvodački i ravnateljski tim, pripadaju mladom redatelju Srećku Sestanu u prvom redu za izvrstan odabir teksta, pristup i koncepciju te izbor aktera. Redatelj je dobro »pročitao« tekst braće Čapek, Jozefa (1887—1945.) i Karela (1890—1938.), istaknutih čeških književnika, pacifista i antifašista, i uočio

da kao humorna alegorija »savršeno« korespondira sa suvremenim trenutkom, onim u kojem kao zemlja i kao ljudi živimo.

Nedostatak prave priče (konkretno dramske radnje) redatelj je »nadopisao«, sasvim ispravno i vrlo uspješno, teatarskim pomagalicama, neobičnim rješenjima, songovima kao vezivnim tkivom, tehničkim efektima (svjetlosnim i dimnim — s pravom mjerom u funkciji), glazbom, primjerenom i mladima i starima, kao što je uostalom, predstava u cjelini.

Vizualno, zahvaljujući i scenografiji Branka Stojakovića (primjerna funkciji humorne alegorije i slikovno vrlo dopadljiva), i rasvjetli Joška Bakule (majstorski vođen spektar boja), i glazbi Duška Macure (pogoden ugođaj), i koreografiji Nives Simatović-Predovan (jednostavna i logična), i kostimografiji Mirjane Dvorščak (nenametljive naznake životinjske »odore«, suvremeni simboli — vrlo dobro korespondira sa scenografijom), predstava je izuzetno dopadljiva; prati se s užitkom, gotovo da i nema potrebe za »slušanjem« i razabiranjem teksta. Kao »stvoren« za inozemnu festivalsku publiku, pa i onu najmlađu.

Glumački tim, i kao kolektiv i pojedinačno, vrlo dobar. Transformacija (s obzirom na dosadašnje kreacije aktera) hvale vrijedna. Od Babačića (Skitnica) — vrlo dobro

tumača piščevih pacifističkih poruka, preko Ivica Gošljevića (Pedant — odličnog epizodista sitnog, finog veza, pa Mate Gulina (Balegar) — majstora, ovoga puta mekane, fine i figurativno i pokretima dopadljivog kukca-gusjenice, Mladena Lamanovića (Cvrčak) — oštih cvrčkovih pokreta i pravolinijskog tonacvrkutanja, Jadrana Crljena (Drugi balegar) — dobroćudnog, oblog balegara, do Gorana Višnjica (Feliks) i Ivica Zupanovića (Otokar) i ovaj put u svemu uspjelog ženskog ansambla, od Hrvojke Nikodić (Apatura Iris), Sanja Polombito (Apatura Clythia) — dominantna i »paradno« ležerna u igri, do Jadranke Ristić (Balegarka), Ivone Stošić (Ličinka) i sjajne mekane u tonu i pokretima Cvrčkice Antonije Jušić.

Mravi, zbor vodenih cvjetova i puzevi bili su ravnopravni, vrlo uspjeli partneri, posebno Ivica Supe kao Diktator i Nikica Škugor kao Načelnik.

Sudionici predstave i uspjeha bili su još: Ante Balin (inspicijent), Aneta Vujić (šaptač), Branko Friganović (tehničko vodstvo), Mirko Burazer, Ivo Stošić (izrada dekoracija), Vlatko Slavica (majstor tona), Ante Sestan (majstor pozornice) te Adela Jugović i Marija Krnčević (izrada kostima).

Uz još nešto veću ležernost i igranost predstavi proričemo dug život na sceni.

I. LIVAKOVIĆ

IZVANREDAN BUKING

Sudeći po onome što dozajemo, Pirovcu bi predstojeća turistička sezona mogla donijeti bogatu »žetvu«. Iako hotel »Miran« počinje s radom tek 26. travnja, kada stižu prvi gosti iz Savezne Republike Njemačke, već sada se naslućuje da bi svi kapaciteti do 11. listopada mogli biti maksimalno popunjeni.

— Ovakva predviđanja nisu stvar optimizma već realnih pokazatelja, istakao je Krste Barić, direktor hotela »Miran«. Ovogodišnji buking je izvanredan, što potvrđuje stotinu unaprijed prodanih hotelskih dana. Ako se zna da je to 30 posto više nego prethodne godine onda su ovakva predviđanja razumljiva. Ili, drugim riječima, prodano je već 25 tisuća noćenja što je cjelokupna prošlogodišnja hotelska bilanca.

U hotelu »Miran« s razlogom, dakle, vjeruju, da će svih 250 ležajeva, tokom sezone, biti popunjeno. Tome će svakako pridonijeti i neki novi hotelski sadržaji, a jedna od vrijednijih investicija je izgradnja natkrivenog parkinga neposredno uz hotel.

D.S.

uz rub, po rubu...

Željko Scotti

Omladinski optimizam

Čujte, mi doista imamo pravo priželjkivati svoju radio stanicu!

ČOVJEČE, (NE)LJUTI SE

Posudba ili beskamatni kredit

● SIZ zdravstva i zdravstvenog osiguranja Šibenik? Halo!
— Da, molim.

● Čestitamo.

— Hvala. Još samo da kažete na čemu.

● Na dizanju ili podizanju!

— Oprostite, pogriješili ste adresu. Nismo mi ti. Mi nismo ni dizali i spuštali. Nemamo mi s tim veze, drugi su u pitanju.

● Nije riječ o plaćama niti o takvoj vrsti dizanja.

— Nego?

● O dizanju glasa kako pomažete i izlazite u susret potrošačima svojih usluga?

— O, da. Inovacija je sadržana u novom Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvu.

● Obračun naknada za bolovanje i sve vidove izostanaka s rada preko 30 dana prepuštate udruženom radu?

— U pitanju je postizavanje sasvim nove kvalitete koja će najviše pogodovati zaposlenima u radnim organizacijama — korisnicima.

● Opsežan posao?

— Opsežan i značajan. Akcentiram ono — značajan.

● Ustupit ćete i vlastite činovnike udruženom radu — netko mora vršiti obračun i te stvari?

— Ne vidim razloga takvom činu. U radnim kolektivima su već dobili instrukcije kako i na koji način postupiti, a vjerujem da tamo ima dovoljno osposobljenog kadra.

● Pretpostavlja li to povećanje broja činovnika kod korisnika vaših usluga?

— Recimo — da, ali nije bitno, u tome nije poanta. Najvažnije je to da će radnici na brži i efikasniji način doći do realizacije svojih prava i da će radni kolektivi imati veću uvid u kompletnu situaciju. Broj radnika koji će obavljati te poslove je irelevantan, dakle.

● Neće li to rezultirati onda tehnološkim viškom u vašim redovima?

— Imamo mi i za to rješenje. Premda je u pitanju čisto interna stvar.

● Osim što »poklanjate« vlastite poslove, ima li još nešto interesantno?

— Radnici — korisnici neće više podizati sredstva od naknade kod nas nego izravno u svojim kolektivima čime će se po našem mišljenju premostiti dosadašnji jaz da jedni primaju mjesečne plaće danas, a...

● Za ravnopravnije odnose, dakle?

— Podrazumijeva se.

● Vi njima posao i obavezu isplate naknade vlastitim sredstvima iako je u pitanju čisto vaša obveza proizašla iz...?

— Nismo se razumjeli — mi ćemo refundirati radnim organizacijama do dinara isplaćenog a konto naknada.

● Kada?

— Po uredno obavljenom poslu i dostavljenju fakturi?

● Nije li u pitanju beskamatni kredit, onda?

— Mi to tako ne zovemo.

● Kako onda — posudba?

— Rekoh već da nije suština u tome.

● Suština je jamačno u »rasterećenju« privrede?

— Zakonske odredbe su posve jasne, a njihova intencija shvatljiva. I kroz to treba promatrati našu ulogu u svemu tome.

● I to se zove smanjivanje činovnika u SIZ-ovima i sličnim sistemima?

— Nisam to rekao. Ja velim da se smisao inovacije ne može svesti samo na to. Valja istaknuti da će se umjesto prosjeka na bazi 12 mjeseci, radnicima ubuduće isplaćivati naknada za bolovanje preko 30 dana na bazi prosječnih primanja zadnja 3 mjeseca, a korisnicima porodiljnog...

● Kad su krediti povoljni, kontate, valja ići u susret radnicima, time prije što je inflatorni faktor zadovoljavajući?

— Molim vas...

... Molim, molim.

VELIzar

Davaoci domaćih usluga

Događaj tjed(a)na u Šibeniku je zacijelo dolazak ekipe TV Zagreb i snimanje uživo TV serije nazvane »Zagrljaj« na lokaciji ispred kavana »Medulić«.

Poznati režiser, niz prepoznatljivih protagonista, te mnoštvo »davalaca domaćih usluga« — statista i sličnih.

Radi se zdušno, s ljubavlju i — svakodnevno.

Paško M. umirovljenik, i sam učesnik iz reda statista, priča: Svitu moj, što ti je ova televizija. Za kratko vrijeme je preobrazila jedan cilj kvart, po meni najljepši dio grada, i vratila ga unazad 50 i više godina. Lipota jedna. Kad bi ja bija neki gradski šaža ili barem član Odbora za zaštitu graditeljskog naslijeđa, je li, naredila bi da ovako i ostane kako je sada — bija bi to magnet za turiste, a, bome i za mnoge građane. Kad smo već kod građana, samo da vidite kako radu i slušaju zapovijedi oni s televizije. I to sve za 5 milijuna štari dnevno. Da tako rade na svojim mistima di bi im bija kraj. Jer među nama koji živimo na špale od SIZ-a i dice, ima i oni iz radnog odnosa. Odu sat-dva s radnog mesta, odlože kurirsku torbu ili radno odijelo, neki koriste i bolovanje dakako, i za čas su maskare ili ono što gazda od televizije od nji traži. Zaista lipa slika — dica, penzioneri i radnici na zajedničkom poslu, živa sloga i razumijevanje, veli Paško.

TV »Zagrljaj« je, dakle, u ugođaju iz 30-tih godina, bacio u zagrljaj (vrijedan 5 milijuna starih) mnoge.

Ako je suditi po sadašnjim osobnim primanjima koja u mnogim sredinama predstavljaju socijalu tek, onda mu »statistički učinak« i korist od učešća u snimanju televizijske serije dođe kao socijala plus.

Pitanje je samo što o svemu tome, pa i o učinku od »socijale plus« misle radnici (i ne samo oni) u sredinama iz kojih se regrutiraju novopečeni statisti, koji, usputno budi rečeno, svoje radno vrijeme dijele na »polu-pola« ili pak pribjegavaju »zdravom« bolovanju.

NAGRADNA IGRA

»VINOPLODA« i »ŠIBENSKOG LISTA«

U ovom broju II. kupon

1. nagrada 5 kartona (60 boca) »BABIĆA«
2. nagrada 3 kartona (36 boca) »DEBITA«
3. nagrada 2 kartona (24 boce) »PLAVINE«

Da biste dobili jednu od naših nagrada potrebno je izrezati tri nagradna kupona (etiketa »Vinoplođova« proizvoda) iz »Šibenskog lista«. Kupone zalijepite isključivo na dopisnicu onim redom kojim su objavljeni i pošaljite na adresu: INFORMATIVNI CENTAR ŠIBENIK, UL. B. PETRANOVIĆA 3, najkasnije do 20. travnja 1989. godine. Izvlačenje dobitnika obaviti će se u petak 21. travnja 1989. godine. U vašem je interesu da svoju i našu adresu ispišete štampanim slovima.

Bogatu vinogradarsku tradiciju šibenske općine od 1952. godine nastavlja »Vinoplođ« Šibenik. Danas u svom asortimanu ima prirodne rakije »LOZOVAČU« i »TRAVARICU«, desertno vino »ŠIBENSKI PROŠEK«, čuvano vino »BABIĆ«, kvalitetna vina »PLAVINU«, »DEBIT« i »OPOL«.

»PLAVINA« — karakteristično kvalitetno crno vino šibenskog vinogorja (12.5). Ubraja se u laganija crna vina Dalmacije, veoma pitko, tamne rubin boje, punog okusa, ali ne i prejako, omogućuje konzumiranje u bilo koje doba dana. Izvanredno prija uz pečenje i ribu. Servira se pri sobnoj temperaturi.

ŠIBENSKI LIST

Osnivač Općinska konferencija SSRN Šibenik; Izdaje INFORMATIVNI CENTAR; Predsjednik PO Milan RADOŠ; Predsjednik Savjeta Informativnog centra Drago PUTNIKOVIC; Glavni i odgovorni urednik Đuro BEGIĆ; Tehnički urednik Stjepan BARANOVIĆ; Uređuje redakcijski kolegij; List izlazi subotom; Adresa: INFORMATIVNI CENTAR ŠIBENIK, Ulica B. Petranovića 3; Telefoni (centrala) 25-822; Direktor 29-480; Rukopisat se na vrhu PREPLATA na list za SFRJ za tri mjeseca 26.000, za pola godine 52.000 i za godinu 104.000 dinara; za inozemstvo dvostruko; širo račun 34600-603-978 kod SDK Šibenik; Tisk SRO »Štampa« Šibenik; Rješenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH, broj 2829/1-1978. »Šibenski list« oslobođen je osnovnog poreza na promet